

Брой 3 (1932)

Март 2017 г.

Година LVIII, ISSN-0205-0943

Цена 0.80 лв.

Туристическият вестник

www.btsbg.org

Издание на БТС

Уважаеми членове на БТС, очаква ни важно събитие – Конгресът на Сдружението, който ще се състои на 22 април 2017 година. Приканваме ви да се възползвате от трибуната, която ви предоставя съюзното издание – вестник "Ехо", и активно да се включите с идеи, предложения и коментари, които ще публикуваме на страниците му в рубриката "Предконгресен диалог".

Родният трибагреник отново се развя от „Пробития камък“

За осма поредна година младите туристи от ТПД „Орлови скали“ - гр. Провадия, посветиха на националния празник 3 март своя традиционен поход с изкачване на ПЗ „Пробития камък“ до спирка „Равна“. Студеното, но ясно от сутринта небе предвещава слънце и подходящо за походи време. Младите ентузиастични от дълго време се готвеха за това изкачване - уговарили по групички носенето на знамена, храна и др. Село Венчан от дълги години не беше виждало от сутрешния влак да слизат толкова много пътници. Около 70 човека, предимно ученици с раници на гръб и във ви-

димо празнично настроение, изпълниха селския площад и след кратък инструктаж от ръководителя на похода Петър Маджаров за правилата на движение, трудностите по маршрута и проверка на екипировката, потеглиха с бодра крачка към първия обект от похода - Венчанско кале. Имаше и успали се, но за тях остава съжалението от пропуснатото преживяване.

Наложено се малко да изчакаме гостите от ТД „Димитровец“ - гр. Исперих, които харесаха маршрута и пристигнаха с кола специално за похода.

Продължава на стр. 2

Тук някога ехтяха боеве

Тук се реши съдбата на България, а сега, 139 години по-късно, на 3 март 2017 г. към Шипка - "този чутовен връх на безсмъртен подвиг, паметник огромен", се устремиха хиляди хора от север и юг, от изток и запад, към Върха на свободата вървяха стари и млади, усмихнати, със знамена и цветя

в ръце. Бързаха да се изкачат на върха, да се преклонят пред подвига и саможертвата на българи и руси, обазрили с кръвта си тази земя.

Пристигаха туристически колонии от запад, минали по билото на Балкана, ски походите от изток, тръгнаха от гара Кръстец, масовите походи от

град Шипка по пътеките и пътя от Габрово по стария път, изкачен от стрелците на генерал Радецки по двама на кон и по пътеката от Соколския манастир.

Окъпан в слънце, Балканът притихна и точно в 11:30 часа Старозагорският митрополит Киприан и Великотърновският митрополит Григорий отслужиха панихида в памет на загиналите за свободата на България.

Продължава на стр. 2

Успешно представяне на българските ски ориентировачи

Станимир Беломъжев спечели бронзов медал в средната дистанция от програмата на Европейското първенство по ски ориентирване, което се провежда от 7 до 12 февруари в зимния спортен център Иматра, Финландия.

Европейски шампион в тази дисциплина стана норвежецът Ларс Мохолд с време 37:41, а три секунди повече отредиха среброто на руснака Кирил Веселов. Беломъжев изостава само на 13 секунди от златото.

Продължава на стр. 4

Новата най-дълбока пещера в България

Едно от най-големите събития в новата история на пещерното дело в България е откриването на продължение на Колкина дупка. Това стана благодарение на усилената работа на пещерници от Пещерен клуб "Под ръбъ", разбира се, с помощта и на пещерници от други клубове в страната (ПК "Академик", ПК "Ъндърграунд", ПКСУ - София, ПК "Хеликити" и др.). През годините Пещерен клуб "Под ръбъ" е организиран множество експедиции, свързани с проучването на пещерата. На последната експедиция (Колкина, 27.01-02.02.2017 г.) е станало и голямото откритие.

Колкина дупка е пещера, чийто вход се намира на 1285 м н.в. в Понор планина, в близост до с. Зимевица, община

Своге. Пещерата носи името на намиращия се в околността Колкин връх. За пръв път е проучена и картирана през 1963 година от СПК "Академик" - София, под ръководството на Хр. Делчев и с участието на П. Трантеев. По-късно е прекартирана от екип софийски спелеолози под ръководството на Никола Ланджев - клуб "Егелвайс".

Тъй като районът представлява голям интерес за спелеолозите и поради факта, че пещерата е в близост до населеното място на селището на клуба, тя е избрана като обект за проучване с голям приоритет от местния клуб. За първи път пещерата е посетена от "Под ръбъ" през 2007 г., а през 2009 г. е открит нов четиридесетметров отвес. Това е първото голямо откритие и успех на клуба в Колкина, което засилва страстта на местните пещерници към мястото.

Продължава на стр. 8

**АБОНИРАЙТЕ СЕ
ЗА ВЕСТНИК**
ЗА ДА БЪДЕТЕ
ЧАСТ ОТ ТУРИЗМА

№ **255**
В каталога на Български пощи
или в централата на БТС

Започна подготовката на 71-вия Национален туристически поход "По пътя на Ботевата чета Козлодуй – Околчица"

На 15 февруари областният управител на област Враца Момчил Младенов проведе работна среща с председателя на Българския туристически съюз доц. д-р Алексей Стоев и Зорница Радонова – директор на Дирекция "Организация, координация, учебно-спортна, хижна и информационна дейност и национални движения" в БТС, в която участваха и представители на Спортен клуб "Леденица" към БТС и "Пешеходен клуб" към БТС.

Безпосредствено съгласие ръководният състав по организирането на 71-вия НТП "По пътя на Ботевата чета Козлодуй – Околчица" да се състои от 10 души. Ще бъде осигурена линейка и медицинско лице, което ще бъде на денонощно разположение.

Областният управител Момчил Младенов и представителите на БТС приеха първоначалната програма на похода и обсъдиха най-критичните места от него, на които е възможно да се създадат проблеми при неблагоприятни метеорологични условия. "Об-

ластна администрация – Враца, е отворена за предложения, мнения и различни художествени форми, с които да се обогати програмата на 71-вия НТП "По пътя на Бо-

тевата чета Козлодуй – Околчица". Целта ни е паметта и подвигът на Христо Ботев и неговите четници да бъдат почетени по достойнство" – заяви областният упра-

вител.

Втората среща на Момчил Младенов с ръководството на 71-вия НТП и представителите на БТС ще се проведе на 16 март.

Честито на наградените от томболата за абонати на вестник "Ехо"

На 8 март комисия в състав Искра Чернева, Емилия Матеина и Емил Кушлев изтегли томболата за абонати на вестник "Ехо" за 2017 г.

СПЕЧЕЛИЛИТЕ НАГРАДИ СА:

Милка Ангонова - Димитровград - чаши
Таню Колев Минков - Пловдив - чаши
Христина Найденова - Разлог - барбекю
Борислав Стефанов Борисов - жк "Еленово" - барбекю
Мата Стефанова - Димитровград - барбекю
Анета Емилова Делчева - Хасково - барбекю
ТД "Средногорец" - Чирпан - барбекю
Станка Тенева - Айтос - ръчен чопър
Маргарита Чопакова - Лозница - ръчен чопър
СТД "Кабиле" - Ямбол - ръчен чопър
Елена Маврова - Пловдив - ръчен чопър
Скаутски туристически клуб - София - ръчен чопър
Михаил Червенков - София - ръчен чопър
Муса Дурльов - с. Трапеще - ръчен чопър
Теменуга Маринова - Лозница - ръчен чопър
Димитър Минчев - Кюстендил - ръчен чопър
Гинка Енчева - Ямбол - ръчен чопър
Мирка Минева - Айтос - ръчен чопър
Атанас Панчалиев - Гоце Делчев - ръчен чопър
ТД "Белите брези" - Борово - ръчен чопър

Наградите могат да се получат в Централата на БТС в двумесечен срок от публикуването във вестник "Ехо".

Туристически празник на връх Свети Илия

На 3 март Туристическо дружество "Родопей" и кметството в село Ягодина организираха туристически празник в чест на 139 години от Освобождението на България от турско робство, 122 години организиран туризъм в България и 15 години от основаването на ТД "Родопей".

Програмата стартира в 10 часа и включваше скоростно изкачване на връх Свети Илия, спортно-туристически състезания и награждаване на участниците в тях преди финала на събора.

Родният трибагреник отново се развя от „Пробития камък“

Продължение от стр. 1

Те бяха приятно изненадани от голямата група млади хора - предимно ученици от I ОУ „Хр. Смирненски“ от III до VIII клас, гимназисти от Провадия и Варна, както и няколко студенти от Висшето военноморско училище във Варна, някои от които са участници във всички досегашни изкачвания на „Пробития камък“, посветени на 3 март.

С годините се обособи маршрут, който се оказва най-атрактивен и интересен за всички. Тръгнахме първоначално от с. Венчан към Венчанско кале, което с невероятните гледки отвисоко, пещерите, каменните светилища и гр. артефакти впечатли особено гостите от Исперих и всички, които го посещаваха за първи път. След слизане оттам традиционно развяхме знамената, които всяка година стават все повече, както и участниците в похода, изпяхме химна и други възрожденски песни, хванахме се на хоро, рецитирахме „Опълченците на Шипка“ и поехме към местността Белият камък, където празнично ни посрещна поляна с нацъфтели кокичета и минзухари. Дойде време за обяд, като всеки си избра подходящо място - кой на припек на поляната, кой пък в бункерите на бившето военно поделение - част от атракцията за празника, като запалените огньове са част от създадената ни вече традиция.

След обяда се отпразнихме към крайна-

та цел за деня – ПЗ „Пробитият камък“ - издигана напред скала с голяма дупка в средата и тракийско светилище отгоре. Доста от децата, а и от възрастните, се оказаха за първи път там и бяха много впечатлени от вида и горди от себе си, че са успели да преодолеем страха си и да се справят успешно с изкачването, а и със слизането по стръмния сипеи. За трета поредна година там ни очакваше изненада - на камъка беше закачено 6-метрово знаме, което беше купено със средства от всички участници в похода и членове на ТПД „Орлови скали“. Дни преди това знамето беше закрепено там от Петър Маджаров с помощта на Христо Христов, Митко Димитров и Илияна Стаменова. Целта ни беше знамето да се вижда от пътниците във влака, пътуващи по направление Шумен - Варна. Надяваме се доста хора да са го забелязали и да са изпитали радост и гордост в деня на националния празник.

Крайната равностойка за деня беше около 15 изминати километра и едно незабравимо патриотично преживяване за всички участници в похода

Надяваме се следващата година знамето, което ще закачим, да бъде още по-голямо, както и участниците в проявата да са още повече. Националният ни празник го заслужава.

Стела Станкулова,
секретар на ТПД „Орлови скали“,
гр. Провадия

Тук някога ехтяха боеве

Продължение от стр. 1

Кметът на Габрово Таня Христова приветства присъстващите на тържеството граждани, гости от Дипломатическия корпус и военни, а министър-председателят Огнян Герджиков развълнувано рецитира Вазов в началото на словото си. Патриотични песни огласяха околните върхове, хора се виеха на Шипченския проход, вееха се знамена - и български, и руски, а по 890-те стъпала към Върха на свободата се устремяха всички. Почетна рота от 61-ва механизирани

Стрямска бригада бе на върха. Вятърът развяваше огромен национален трибагреник и разгаряше вечния огън до Паметника на свободата, извисил 34-метров рът - символ на българо-руското бойно братство за свободата на България. Разтворил гостоприемно врати с обновената си експозиция, окичен с венци и цветя, той се издигаше над Орлово гнездо, над Волинската височина и връх Зелена глава.

Цветя и почит - обич всенародна - това бе тук на 3 март, националният празник на България.

Инж. Милка Караджова

Отново на Исполин – в памет на исполините

И тази година Туристическо дружество "Узана" организира до връх Исполин - най-високия в Шипченска Стара планина (1523.40 м н.в.), поход-поклонение пред подвига и паметта на онези духовни исполини, отдали живота си за Родината. В него взеха участие 23 членове на дружеството, които на 19 февруари 2017 г. тръгнаха от хижа "Узана" в едноименната местност към върха, за да отбележат 144 години от гибелта на Апостола. Сякаш за да изпита решимостта им, времето през този ден се разлюти, но нито гъстата мъгла, нито свирепият вятър,

нито вледеняващият дъжд не успяха да разколебаят групата.

Традицията се създава преди около 30 години от няколко габровски туристи, които и днес продължават да изкачват върха, за да отдадат почит при кръста, да подновят националния флаг и портрета на Васил Левски, да засвидетелстват уважението си към паметта на загиналите.

Защото народ, който пази паметта за миналото си, има история. И народ, който пази паметта на героите си, има бъдеще.

ТД "Узана"

Предконгресен диалог

Като пожелание

От новото ръководство на БТС бихме искали, съвместно с Министерството на труда и социалните грижи, да потърси възможност за възстановяване практиката на екскурзионното летуване на гражданите. Планинската туристическа почивка беше най-силно изразената социална дейност за българите от всички възрасти. И начин за най-ефективно използване почивната база на Сдружението.

Като планински водач с около 30-годишна практика в екскурзионното летуване в Рила, Пирин и Родопите, аз съм твърдо убеден, че тази

форма на почивка е не само здравословна, но и най-добър израз на възпитание в родолюбие и природолюбие на всеки българин. Затова и сега, когато съм в напреднала възраст, бих се включил като водач на група за екскурзионно летуване, но... на туристи ветерани. Или ще мога да бъда полезен в обучението на млади екскурзоводи от габровския край. Пък и от цялата страна. По познатите и нови маршрути – само да има добра маркировка! Която също е дело на нашия любим Съюз.

Д-р инж. Христо Мангев – м. с.

Туристи от ТД „Осогово“ - гр. Кюстендил, на язовир „Пчелина“

На 19 февруари туристи от ТД „Осогово“ - гр. Кюстендил, посетиха язовир „Пчелина“ и посветиха своя поход на 144-годишнината от гибелта на Васил Левски. Някога на дъното на язовир „Пчелина“ (Лобеш) е съществувало село Пчелинци. През 60-те години тогавашното правителство решава да превърне мястото в язовир. Причина за това били водите на река Струма, които, минавайки през Перник, силно се замърсявали и в Гърция отнасяли много боклук. Язовирът щял да бъде утайникът на реката. Хората от село Пчелинци били накарани да напуснат родното си село, като били компенсирани със земи в околността. Така някогашното село Пчелинци било залято и превърнато в язовир.

Картините, които се разкриваха пред нас, приближавайки все повече язовира, подбуждаха в нас желанието за снимки... снимки и пак снимки. Въпреки мрачното време тук може да се събере богата палитра от цветове, усещания и емоции.

Средновековният параклис „Свети Йоан Лепни“ бе основната причина да посетим това място. Разположен над скала, вградена над язовира, този параклис пази повече от 6-вековна история. Параклисът е с изключително малки размери. Съществува от 14 век, или по-точно от 1350 година, което е видно от един съвременен камък пред малкия параклис. Влизайки в него, те обзема някаква магия. Чисто,

тихо и спокойно. Но се появява и чувството на тъга. Няма как да не споменем за вандалските прояви вътре. Веднага щом прекрачиш прага и погледнеш право напред, виждаш образа на Света Богородица, която гледа към теб... но без очи. Очите ѝ са издълбани. По стените могат да се видят хулигански набези и оставени имена. Въпреки това по стените му все още личат част от стенописите. Навсякъде има окачени икони. Храмът е скромен, но вярата, с която се изпълваш, влизайки вътре, е неописуема. Параклисът не се заключва, за да може всеки желаещ да влезе и да запали свецица. Напълно автентичен е и своеобразният олтар с издълбани орнаменти по него. Пред паракличето има и малка бяла пейка, излязла сякаш от приказките, на която да поседнеш и да се полюбуваш на неописуемата гледка към язовира.

Това, което се вижда, излизайки от паракличето, са два метални кръста един под друг, надолу по склона на хълма. А зад тях се разкрива красивата гледка към язовира. Посетите ли това място, ще си зададете въпроса: „Как е възможно досега да не съм идвал тук?“ Мястото спокойно, на което определено се чувстваш извисено – над хорската омраза, завист и вандалски прояви. Място, което прави дишането забавено, съзнанието и мислите – чисти. Място, докоснато от Бога.

Силвия Михова,

ТД „Осогово“, гр. Кюстендил

Вход свободен за туристи

Кучешките стигове от януари трябваше да спрат и най-заклетите туристи. „Да, ама не“ – както казваше Петко Бочаров, който вече ни гледа от небето. В потвърждение на тази крилата фраза исперихчаните Върбан Петков и Мирослав Йотов заедно с още четирима туристи от дружество „Владислав Варненчик“ – гр. Варна, атакуваха връх Ботев. При сняг един метър и преспи (оставям на читателя да си представи височината им) за 13 часа отбелязаха нов връх в туристическата си кариера. Фотографите в групата запечатиха завинаги как изглежда Балканът в ледения 28 януари. За добрата фотография не са достатъчни опитът и доброта техниката, а да търсиш мига и в труднодостъпните места. Щастливи са тези, които още по тъмно първи проправят пъртина. Щастливи са, защото могат да видят планината в миг, когато е разгърнала цялата си

красота и величие и щедро им ги дарява.

Ще припомня, че Върбан и Мирослав до вчера бяха част от групата на исперихските туристи, които ги поздравяват. А колкото до туризма в Исперих – той продължава на пълни обороти. На исперихчани им свършиха дървата, но в гората

сухи клони колкото искаш. На заслона печката бумти всяка събота за много хора, а през седмицата – за някои турист-единак или малка група. На 18-19 февруари вече са запазени 22 места в хижа „Петрича“ около гр. Провадия за исперихчани. Правят се планове за 10-дневни

преходи в Средна гора и Родопите през летните месеци. Ежемесечните си остават и всяко следващо се планува в хижа. Чакаме нови хора в групите. Вход свободен за всички, които искат промяна на ежедневието си.
Милена Николова,
убеген турист
от гр. Исперих

На 16 януари 2017 година ямболските туристи ветерани проведоха своето отчетно-изборно събрание за дейността си през 2016 г. Председателката на Клуба на туристите ветерани Златка Илиева в своя доклад подчерта, че през изминалата година Клубът е развил активна и многостранна дейност. Годината бе изпълнена с многобройни походи в близки и далечни планини, излети, екскурзии, чествания на празници и др. С много емоции бе свързано отбелязването на Бабинден на хижа „Люлин“, Трифон Зарезан на „Бакджик“, Първа пролет на Карандила в Сливенския Балкан, Никулден на хижа „Люлин“. Бяха проведени 32 излета със 709 участници. Тържества, посветени на Коледа и Нова година, бяха организирани в Ямбол и Приморско. Много тържествено бяха чествани кръгли годишнини на туристите от Клуба.

За създаването на празнична атмосфера допринесоха Божидар Денков със своите изпълнения на китара и Елена Манолова със своите артистични умения. Празниците преминаваха с много песни и танци.

Незабравими ще останат екскурзиите до Бургас, Маджарово, Котел, село Стефан Караджово, родното място на големия български войвода Стефан Караджа. За екскурзиите и еднократните походи голяма заслуга има отговорникът за транспорта Димка Теохарова.

Членовете на Клуба се включиха активно в залесяване на парк „Боровец“ в Ямбол. При много тежки природни условия бяха маркирани и почистени част от пътеките на Бакджик.

С активното участие на Димка Теохарова Клубът разви и разноо-

бразна културна дейност: посетени бяха две оперни постановки и седем театрални представления.

Председателката на Клуба подчерта като недостатък малкия брой абонати за любимия ни вестник „Ехо“.

След доклада започнаха разискванията. Иван Бараков наблегна на необходимостта във високата

Отчетно-изборно събрание на Клуба на туристите ветерани от Ямбол

планина да отиват по-здравите и по-силните, за да няма нещастни случаи, и че трябва да се подготвят нови планински водачи. Емилия и Вълко Манолови се спряха на някои интересни походи, в които са участвали миналата година. Дългогодишният турист Илия Георгиев благодари на ръководството на Клуба за незабравимите излети и походи, в които е участвал.

В новия план на Клуба за 2017 година са запланувани интересни прояви. Предвижда се поход до Седемте рилски езера и хижа „Иван Вазов“, до хижа „Върховръх“ в Родопите, до Стара планина и Сливенския Балкан. Участниците в събирането изразиха увереност, че им предстои още една успешна година, изпълнена с богата туристическа дейност.

Иван Димитров, гр. Ямбол

Успешно представяне на българските ски ориентировачи

Продължение от стр. 1

Станимир финишира с най-добро време, но бе дисквалифициран заедно с още няколко елитни състезатели заради избор на вариант, който преминава през замръзнало езеро, отбелязано на картата като непроходимо. След серия от протести журито реши да извади от класирането времето за преминаването на спорната отсечка и обяви официални резултати, в които българинът е трети.

При девойките до 17 години Ангеля Дякова зае четвърто място в средната дистанция, доближавайки се на 9 секунди до бронза. Шампион стана Вероника Калинина от Русия, следвана от Сири Саало, Финландия, и Елин Шагерстрьом от Швеция.

Ангеля, заедно със своите съотборнички Ева Симеонова и Евангелина Дякова, се класира на седмо място в щафетната напревара.

Успех за България е и четвъртото място на смесената ни щафета Ангелина Григорова–Станимир Беломъжев, отстъпвайки медалите на Русия, Швеция и Финландия.

Станимир Беломъжев завоюва два сребърни, а Ангелина Григорова – бронзов медал в Световните зимни военни игри, които се проведоха в Сочи, Русия. Станимир зае второто място и в двете индивидуални дисциплини – средната дистанция, състояла се на 25 февруари, и спринта – следващия ден. По-добро

време от него успя да постигне единствено легендарният представител на домакините Едуард Хренников.

Медалът на Ангелина е от средната дистанция, а в спринта тя зае петото място. Завоюваните две призови места са с изключителна стойност, тъй като тя все още се възстановява от тежката травма, която я сполетя в дългата дистанция на Европейското първенство във Финландия.

Да пожелаем успех на българския национален отбор по ски ориентирание на Световното първенство в Красноярск, Русия, през месец март.

Константин Койнов – БФО

Детски зимен празник на връх Бузлуджа

На 18 февруари над 200 деца от различни училища в Стара Загора и техните родители се включиха в първия по рода си Детски зимен празник на връх Бузлуджа. Събитието бе организирано по инициатива на Туристическо дружество „Сърнена гора“ и осъществено благодарение на подкрепата на Община Стара Загора, с любезното домакинство на Туристическо дружество „Орлово гнездо“, гр. Казанлък.

Малки и големи се включиха в надпревартата по спускане с шейни, семейно сърфиране с лодки, ориентиране, весел крос и щафетни игри. Празникът беше съпроводен с много веселие и забавни игри, в които участваха всички членове на семействата. Зимният празник, проведен сред природата под връх Бузлуджа, положи началото на поредица от събития, организирани от Туристическо дружество „Сърнена гора“, за популяризирането на активен и здравословен начин на живот сред децата.

ТД „Сърнена гора“, гр. Стара Загора

Поход в Пирин

КТВ „Коста Поптодоров“, град Сандански, откри новата туристическа 2017 година по традиция с двудневен поход в красивата Пирин планина. Още от ранни зори групата туристи потегли с автобус до курортната местност Попина лъка само на 18 км от Сандански. Бяха радушно посрещнати от хижарите Христо Янев и Дафина Балканска, както и от Божидар Димитров - стопанин на хижа „Яне Сандански“. След настаняването туристите ветерани потеглиха на поход за хижа „Беговица“, която е на 1750 м.н.в. Пътят беше снежен, но почистен от Общинската фирма за чистотата в град Сандански. Снегът хрупкаше приятно под краката и в смях и закачки неусетно стигнахме до местността Кривата

река, където започва пряката пътека за хижа „Беговица“, наричана от местните „Пътека на мира“. Някои от групата останаха на вилата „Еделвайс“ и се подкрепиха с чаша горещ билков чай и сладки. Тук дочакаха смелите туристи, водени от Тасюда Христова - председател на КТВ. По време на похода се правеха кратки почивки за фотографирание на красивата снежна природа. Обогрени и освежени от чистия въздух и щедлото февруарско слънце, в късния следобед туристите се прибраха в хижа „Яне Сандански“, където ги чакаше вкусна топла вечеря, с домашна ракия и червено мелнишко вино. До късно вечерта, без умора, всички се хванаха на хорото и пяха македонски песни. На втория ден след закус-

ка в ресторанта на хижата групата туристи посети църквата „Св. пророк Илия“ на поляната, в близост до хижата, и си запали по свещичка за здраве и благожелателство. Не беше подминат и Дяволският водопад, висок 15 м, който беше отчасти заледен. В 10.00 часа туристите потеглиха в посока „Петричкият лагер“ и по широкия път направиха почти петчасов преход, като се върнаха през Мозговица и

дериацията отново в хижа „Яне Сандански“. Последва обяд на обща трапеза и прибиране в родния град Сандански. Всички бяха доволни и щастливи от двата дни в планината, като обмисляха следващите излети. Поставахме цветя на плочата на своя патрон „Коста Поптодоров“, чиято годишнина (110 години от рождението) отбелязаха неотдавна.

Роска Ноцкова, гр. Сандански

ПОКАНА

Българската федерация на туристите ветерани ще проведе Общо отчетно-изборно събрание на 30 април 2017 г. от 9.30 часа в хижа „Алеко“ на Витоша при следния дневен рег:

1. Отчет за дейността на БФТВ през 2016 г.
2. Отчет на Контролния съвет за 2016 г.
3. Приемане на Календарния план на БФТВ за 2017 г.
4. Приемане на проектобюджета на БФТВ за 2017 г.
5. Приемане на решение за размера на членския внос на членовете на БФТВ.
6. Избор на нов председател, нов УС и нов КС на БФТВ.
7. Избор на делегат за ОС на БТС.
8. Разни.

Председател на БФТВ:
(Момка Спасова)

ПОКАНА

Управителният съвет на Туристическо дружество „Осогово“ - гр. Кюстендил, свиква Общо отчетно-изборно събрание на 30.03.2017 г. (четвъртък) от 18.00 ч. в голямата зала на читалище „Братство“ - гр. Кюстендил.

Събранието ще се проведе при следния дневен рег:

1. Отчет на УС за дейността на дружеството през 2016 г.
2. Отчет на Контролния съвет за 2016 г.
3. Приемане на проектобюджета

на дружеството за 2017 г.

4. Избор на председател, Управителен съвет и Контролен съвет.

5. Избор на делегат за Общото събрание на БТС.

При липса на кворум на основание чл. 27 от ЗЮЛНЦ Общото събрание ще се проведе същия ден в 19.00 ч., на същото място, независимо от броя на присъстващите членове на сдружението.

Поканват се всички членове на сдружението да участват в Общото отчетно-изборно събрание. Право на участие имат само членове, които към 30.03.2017 г. са заплатили членския внос и носят белите си книжки.

Историците твърдят, и навярно са прави, че първата жена, достигнала висок алпийски връх, е французката Мария Парадиз. Това според тях е станало през 1809 г., когато, за да направят реклама на своето селище, гюговете на Шамони почти насилва изнесли на връх Монблан - 4807 м, бедната селска прислужница.

Тридесет години по-късно, без да знае за този подвиг, богатата госпожица от Париж Д'Анжевил пожелава да се прочуе и за тази цел избрала първенеца на Стария континент Монблан. Трудно било в онези далечни години да се преодолеят предразсъдъците на близки и познати, но Д'Анжевил не се спряла пред нищо. Поръчала си специален, доста разкошен и скъп костюм, написала си завещанието и се явила в Шамони, където наела 5 водачи и 6 носачи...

Нагоре пътят бил труден, измъчвала я планинската болест, трудно преминавала през огромните ледени пукнатини, но Д'Анжевил проявила истинска воля, или по-скоро инат. Наредила на водачите и носачите си в случай, че издъхне по пътя, то поне тялото ѝ да бъде изнесено на върха. До последното желание не се стигнало. Гюговете съумели да я изведат жива и здрава на върха, където стократно я възнаградил за проявени героизъм. Всичките ѝ спътници я целували поред за големия успех и дори я издигнали на ръце високо над главите си, за да бъде поне с малко по-високо и от самия Монблан. В Шамони се завърнала триумфално и била наречена „Годеницата на Монблан“ – една висока титла, която тя напълно заслужила.

В периода 1890-1910 г. палмата на първенството държат две дами – Фани Булак Уъркман, която заедно с мъжа си участва в много експедиции и се изкачва на няколко върха над 6-те хиляди метра. Втората дама е американската журналистка Ани Пек, която на 2 септември 1908 г., заедно с швейцарски водач, се изкачва на северния връх на Уаскаран в Андите – Перу. Славолюбивата Пек преувеличава своя успех, като съобщава, че достигнатата от нея височина е 7300 м, което тогава е означавало световен женски рекорд. За това си постижение тя получава специален медал на световна шампионка. По-късните измервания на върха категорично определят височината му на 6654 м, но това не отнема нито медала, нито славата на Ани Пек, защото за онова далечно време нейното постижение все още е било голям успех, направо подвиг.

През 30-те години на миналия век едно име се откроява над всички – това на Хети Диренфурт, която със своя съпруг се изкачва на няколко върха над 7-те хиляди метра и участва във всички научни експедиции на своя съпруг проф. Гюнтер Диренфурт, всепризнат за най-голям познавач на Хималаите и до днес. За спортните им и научни постижения и двамата напълно заслужено са удостоени със златни олимпийски медали през 1936 г. на олимпийските игри в Берлин.

После съвсем закономерно идва ерата на знаменитата модистка от Ница Клод Коган, която е една от първите алпинистки, премерила сили с осемхилядните гиганти и

постигнала нещо по-значимо както по височина, така и по трудност. След успеха си на връх Нун – 7135 м, и Гашен Химал – 7406 м, заедно с швейцареца Раймон Ламбер през 1964 г., тя достига по склоновете на връх Чо Ойю до 7600 м. Пет години по-късно, когато Коган повежда първата международна чисто женска експедиция към същия връх, коварна лавина отнема живота на симпатичната и смела французката. За нея тези, които я познават лично, разказват, че в раницата си на първо място е поставяла гребенче, огледалце и други чисто женски козметични потребности, дори и когато е тръгвала към най-високите върхове – осемхилядниците.

През 70-те години идва ред на „японското чудо“. Най-напред Сецуко Ватанабе излиза на седлото между Еверест и Лхотце – 7986 м, което е нов световен рекорд. После Юнко Табей и Хироко Хиракава, придружени само от един шерп, изкачват за първи път връх Анапурна III – 7555 м. А на 4 май 1974 г. три японки – Наоки Мори, Масако Ушида и Миeko Манасу – 8163 м. В годината, която ООН бе обявил за Международна година на жената – 1975-а, две дами стъпиха и на купола на първия връх на планетата – Еверест – 8848.40 м. Най-напред това направи

Юнко Табей – 16 май, а десет дни по-късно, на 27 май, това стори и тибетката Фантонг. На 12 август същата година полските алпинистки Халина Крюгер-Сирокомска и Ана Окопинска станаха и първите европейки, достигнали осемхилядника Гашербрум II – 8035 м, и което е по-важно, това те правят в чисто женска свързка – без мъже.

После като че ли става по-лесно. Зареждат се успех след успех, за да се достигне внушителната цифра от 68 алпинистки, изкачили върхове над 8-те хиляди метра. В този период едно име категорично застава преди всички и то е на полякинята Ванда Руткевич, която от 1978 до 1991 г. бе събрала в актива си 8 осемхилядника, с което се нарежда в първата десетка от голямата надоблачна надпревара дори и сред мъжете. Последователно бе на Еверест – 1978 г., на Нанга Парбат – 1985 г., на К-2 – 1986 г., на Шиша Пангма – 1987 г., на Гашербрум II – 1989 г., на Хидън пик – 1990 г., на Чо Ойю и Анапурна – 1991 г. Когато тръгна към деветия си осемхилядник Кангченгзънга, успя обаче да достигне докъм 8300 м и след това никога не узна нищо повече за тази отлична алпинистка.

След Ванда палмата на първенството при жените, колкото и парадоксално да звучи, поема белгийката Ингрид Байене. Казвам парадоксално, защото най-високият връх на нейната страна се извисява точно на 694 метра... А Ингрид е била на Гашербрум II и на Броуд пик – 1988 г., на Анапурна – 1991 г. и на Еверест – 1992 г. И още нещо – в изкачването ѝ на Еверест, както самата тя казва, има и частица български принос, защото в спонсорството ѝ участва и Българският морски флот, поради което на 12 май 1982 г. за втори път, след 1984 г., когато българските алпинисти правят първото

българско изкачване на този най-емблематичен връх, се развява българският трибазенник, този път, изнесен от самата Ингрид.

По сведения на хроникьорите, през този период с по три осемхилядника са още няколко алпинистки. Две от тях са французката Лилиан Барар и рускинята Екатерина Иванова, които за съжаление останаха завинаги по склоновете на своите любими върхове. Първата на К-2 през 1986 г., а втората на Кангченгзънга през 1992 г.

Какво още за жените алпинистки и настъплението им към най-високите върхове на планетата? Ами французката Вероник Перия след изкачването си на връх Чо Ойю се спуска от върха на моно ска, германката Отилия Дьорих стъпва на Шиша Пангма, когато е вече на 54 години и с това поставя началото на една надпревара за най-възрастна дама, изкачила осемхиляден връх. В тази надпревара след нея е японката Тамае Ватанабе, била на Чо Ойю на 52 години. На Ватанабе навярно това ѝ е харесало, защото само преди няколко години тя „вдигна летвата“ много, много високо, като на 26 май 2012 г. стъпи на Покриба на света, когато календарът ѝ бе отброил точно 73 години и 293 дни... Впрочем над 50-те си години има още две алпинистки, стъпили на Еверест – Сироко Ота, Япония, на 63 години и 234 дни, както и Ана Червинска от Полша, на 50 години и 316 дни.

В своя стремеж към висините три дами достигнаха и до най-престижната корона – Хималайската, като събраха в актива си всичките 14 осемхилядни гиганта. Най-напред това направи испанката Едурне Пасабан – 2010 г. Същата година, но малко по-късно, същия успех постигна и австрийката Герлинге Калтенбрунер, но разликата между

А сега нека отправим бегъл поглед и на стореното

По редица причини – социални, икономически, политически и други, развитието на българския алпинизъм не само при мъжете, но и при жените започна твърде по-късно, отколкото в другите страни. В стремежа си да догонят изоставането си нашите алпинисти и алпинистки не пожалиха сили и възможности. В развитието си нашите алпинистки вървяха рамо до рамо с мъжете, поради което не искам и нямам право да не спомена част от тези, които поставиха началото и на женския алпинизъм, въпреки някои от тях впоследствие станаха и майстори на спорта по една толкова мъжка дисциплина. Пенка Михова, Диана Петкова, Дафина Гъдева, Благовеста Аврамова отдадоха много от най-хубавите си години на алпинизма. Техният пример последваха още много представителки на нежния пол. Броят им е толкова голям, че нямам място и възможност да отбележа техните имена. Още десет дами обаче изпълниха нормативите и бяха удос-

тоени с престижното спортно отличие „майстор на спорта“ и се нарешиха наравно с мъжете, за да стигне бройката им до 122-ма. Йорданка Димитрова дори бе удостоена със звание „заслужил майстор“.

В следващите години по пътя на първите тръгнаха мнозина, като някои от тях надминаха в пъти успехите на първите. Но както се казва, първите винаги си остават първи. Следовниците им направили много по-значими успехи както по височина, така и по техническа трудност. И тук, както в началото на изложението ми, ще започна с най-емблематичния връх на нашия континент – Монблан. Така да го пропуснем, нали точно той даде името на нашия любим спорт – алпинизма.

Годината е 1971-ва. Станка Катранджиева със съпруга си посещава района на Шамони и на 10 август първата българка стъпва на 4807 метра. Тогава върхът все още е титулуван като най-високия връх на Стария континент. За сведение на

тези, най-вече от по-старото поколение, припомняме, че в началото на 60-те години специалистите – географи, топографи и други учени, имащи общо с планините, „преместиха“ границата между Европа и Азия, при което Монблан бе развенчан като първенец на Европа и неговото място зае връх Елбрус – 5642 м. Славата на Монблан не помръкна и към връхната му точка потоку от алпинисти, туристи и дори хора, които са по-далеч от планинарството, тръгват към връхната му точка. След Станка докъм днешна дата повече от 140 българки са погледнали Алпите от най-високо. Някои от по-техническите ни алпинистки предпочетоха да се изкачат на този връх не по класическия му път, а и по по-трудните му маршрути. Тук ще споменем Милкана Русева и София Фотева.

На 8 август 1970 г. Стоянка Занкова първа от българките поглежда света от 7134 м. Стъпва на най-популярния връх на бившия Съветски съюз – пик

Ленин (днес Авицена). В следващите години много наши алпинистки тръгват по нейния път и както става често, подобряват успехите на първите. Организирани в представителен отбор на Българската федерация по алпинизъм, на ОС на БТС на най-активните ни в областта на алпинизма градове, както и на някои алпийски клуби, 46 алпинистки от 1970 до 1990 г. посещава Памир и Тянь-Шан, където 15 от тях осъществяват 40 изкачвания на върховете: Авицена – 18, Комунизъм (днес Исмаил Самани, основателя на държавата Таджикистан), Корженевска, Хан Тенгри и Победа.

Тук безспорна лидерка е Йорданка Димитрова, която успява да стъпи 10 пъти на посочените по-горе върхове. (За по-удобно както на алпинистите, така и на читателите, за напред ще използвам старите имена на върховете, защото и нашите алпинистки са изкачвали не Авицена, а пик Ленин.) Ето и 10-те изкачвания на Данчето – на пик Ленин – 3 пъти, на

Високите върхове

двете е в това, че на всичките 14 върха Герлинге стъпи, без да ползва жителната сила на допълнителен кислород. За своето постижение с изкачени всичките 14 осемхилядника събщи и южнокорейката Еун-Сун Он, или позната повече като О. Но комисията към Международния съюз на алпийските асоциации (УИАА) не ѝ призна изкачването на връх Анапурна като завършено до най-високата точка на върха. За да се признае фактът, че гаген алпинист е станал притежател на Хи-

малайската корона, трябва да е стъпил само и единствено на Главните върхове на 14-те осемхилядника. Ако О желае да стане пълноправен член на тази корона, трябва отново да се „разходи“ до Анапурна и да стъпи точно на 8091 метра. Впрочем притежатели на тази корона има още 32-ма мъже, като пръв от тях това направи знаменитият италианец Райнхолд Меснер още през 1986 г.

Към настоящия момент общо 55 алпинистки имат по над 3 осемхилядника. Както

вече разбрахме, две от тях имат признати по 14 върха, една е с 13, две са с по 11, една с 8, една 7, три по 6, седем по 5, четирнадесет по 4 и двадесет и четири по 3. Повече от десетина дами са завоювали още една много престижна корона – тази на 7-те континентални първенци. Първа сред жените и тук бе японката Юнко Табей, която зае 13-ото място сред мъжете. Тогава много от специалистите и журналистите я нарекоха „Дамата, която е осъдена винаги да бъде първа“.

от българските алпинистки

Комунизъм – 2 пъти, на Корженевска – 3 пъти, на Хан-Тенгри и Победа – по един път. Събрали 10 изкачвания, тя дели третото място с Иван Вълчев, дори и в мъжката класация. С 6 изкачвания на седемхилядни върхове второто място заема Камелия Василева. Пет изкачвания има Пепина Станчева, с по три изкачвания са Светла Хорозова, Светла Аначкова и Елисавета Първанова, а с по две изкачвания са Светла Първанова и Даниела Дочева. Четири дами имат по едно изкачване.

След толкова много изкачвания на седемхилядни върхове нашите алпинистки погледнаха и към най-високите върхове, наречени сполучливо осемхилядници. И съвсем нормално началото постави Йорданка Димитрова, която на 1 октомври 1991 г. стана първата българка, стъпила на връх, извисил се над 8-те хиляди метра. Заедно с партньора си Борислав Димитров тя стъпи на връх Чо Ойю – 8201 метра. Направи опит на върховете Манаслу – 8163 м,

както и на Гашербрум II, но времето не ѝ позволи да достигне връхните им точки. През 1994 г. тръгна към третия по височина връх на планетата – Кангчендзънга, 8586 м. Не успя и там се случи най-лошото. В границите около 8300 метра тя се подхлъзва. Изходът е фатален. Данчето остана вечна пленница на богинята Кали, която е много жестока към алпинистките. Упорито брани своята си територия. Тя не допусна нито Данчето, нито Екатерина Иванова от Русия, нито Ванда Руткевич от Полша.

Малко по-благосклонен към нашите алпинистки се оказва връх Шиша Пангма – 8046 м, защото на 1 май 1999 г. г-р Карина Сълова развля рогния трибагреник и на този осемхилядник. Е, стигнахме и до първия връх. На 22 май 2009 година Петя Колчева официално стана първата българка, изкачила връха на върховете – Еверест, 8848.40 метра. Една голяма българска мечта е постигната. Споменах, официално ста-

на първата българка, защото на 22 май 2004 г. е твърде възможно Мариана Проданова – Масларова да е била на върха. Последно тя е видяна над 8600 м и тъй като след нея никой вече не тръгва нагоре, не става ясно била ли е на върха, или нейният жизнен път е свършил малко преди това. Аз като човек, който води статистиката на българския алпинизъм, поех отговорността да вписвам името ѝ като успешно изкачила връха, след като съм разговарял с по-голяма част от националния ни отбор, който тогава също бе по склоновете на върха. Много от тях не само че предполагат, но са сигурни в това, че тя е била на 8848.40 м и неправимото се е случило на слизане. Приех отговорността да изписвам името ѝ с въпросителна и защото по-добре е да съм сгрешил в изкачването ѝ, отколкото да го отпрека. В този случай непростимо би било поне за мен. А ако е била?...

Доц. Сандю Бешев

Продължение от стр. 1

ПК „Под ръб“ започва да съществува юридически през 2007 г., когато е неговата регистрация в Софийския окръжен съд, но неговата история е започнала по-отдавна. Това е едно сдружение на младежи, създадено, поддържано и развивано на базата на приятелски взаимоотношения. Клубът е сформирал в с. Церово и развива своята дейност предимно в района на община Своге, но също така в цялата страна и извън пределите на България. Целите на клуба са развиване на пещерното и планинското дело на територията на община Своге, страната и отвъд границата. Съвсем скоро ще започне и курс „Пещерняк“, провеждан от клуба.

Разкриването на тайнствата и красотите на пещерата е започнало със скромните -40 метра в далечното минало, докато към днешна дата, след усилената и дългогодишна работа на пещерняците, достигнатата дълбочина е -408,5 метра и дължина 1992 метра, като не е стигнато дъното и предстои изследвания все по-надолу и напред. След това зашеметяващо откритие вече бившият първенец по дълбочина - Райчова дупка, остава на второ място с нейните -387 метра.

Пещерата е много красива,

Новата най-дълбока пещера в България

изпълнена с предизвикателни отвеси, различни релефни форми, речни меандри с множество тесни участъци, реки, водопади, обемни галерии и разкошни вторични образувания: сталактити, хеликтити, пещерни бисери, граперии, арагонити и много др. За добро или лошо, голяма част от тях са навътре в пещерата, на труднодостъпни места. Интерес за изследване в пещерата не са само образуванията и фауната, но и хидрогеологията ѝ. В пещерата има няколко реки, някои от които са доста големи. Връзката между

повърхностните реки и извори на с. Искрец е доказана чрез хидрогеоложки опити и са направени редица предположения от учените. Сега предстои да се проследи пътят на водата и да се докажат някои от тези предположения. Според хидрогеоложките проучвания пещерата е с потенциал да достигне до 800 метра дълбочина и дължина на галериите 10 км. Проучването на пещери с такъв размер изисква направата на подземен лагер и престой под земята повече от едно денонощие.

Събота, 28.01. В ранния следобед 10 пещерняци с различна клубна принадлежност атакуваха за пореден път недрата на Колкина. Целта беше 14 броя проникващи торби да стигнат до лагера на -267 м. Около 22 часа багажът беше стигнал дестинацията си. Колето и Филип разпъваха телефонен кабел до „Съблекалня“.

Неделя, 29.01. Обилна закуска с макрони и всеки по задачите си. Деката поведе Киро и Док към първия новооткрит отвес. Папи, след като залепи гащеризона на Колето, настигна другите, а Филип и Колето продължиха с кабела.

Деката и Киро се отправиха към близкия отвес, който беше игнориран предния път поради липса на въздушно течение, инвентар и време. Оказа се около 60-метров отвес, завършващ със страховита 45-метрова камбана (стени около теб не се виждат). Едната стена е покрита с невероятен красив бял натек, който на дъното се разлива в дървоподобно образувание с десетки малки листенца (откъдето идва и името на отвеса „Дървото“). В основата му има малко езерце с гигантски пещерни бисери. От тази зала тръгва низходяща галерия.

От тавана висят образувания с формата на пирамида. Малки пръчици с десетки микро дендритчета, залепени една за друга. И напук на физиката острият край на пирамидата е залепен на тавана. Галерията завършва с малка зала. От тавана се излива водопад (водата е същата, която се губи малко по-нагоре) в малко езеро – сифон.

Папи и Док продължиха картировката и стигнаха до 53-метровия отвес, който беше екипиран предния път.

Понеделник, 30.01. Док и Киро тръгнаха към повърхността. Колето и Филип отскочиха до отвес „Дървото“, хем да го разледат, хем да вземат остатъка от въжето. Деката и Папи започнаха да картират. Пристигна Теодор Кисимов, който влязъл с Яна и Китен. Другарска среща на -400 в голяма зала. По дясната стена има леко изкачване и на нещо като плато се намират Колкинските пирамиди. Основата е кал, покрита със ситни камъчета. Водата е капала около тях. Така са се образували стълбчета с дължина от 3 до 30 см с камъче на върха. Десетки са и изглеждат като гора. Няма такава красота. В бли-

БРАВО НА ОТКРИВАТЕЛИТЕ И НА ВСИЧКИ ГЕРОИ, ВЛЕЗЛИ И ПОМАГАЛИ В НЕДРАТА НА КОЛКИНА ДУПКА!

Делчо Топалов за експедицията през януари 2017 г.

зост е поредното езеро, изпълнено с пещерни бисери. Спокойно може да проследим процеса им на образувание. Деката и Теодор продължават напред да екипират отвеса, до който беше стигнато предния път. След залата с пирамидите следва леко провирание и поредната голяма зала с кален нанос отгряно с височина около 10-ина метра. Късо меандърче, но за сметка на това супер гърчаво, 7-метров отвес и поредната зала, в дъното на която предния път приключи изследването. Десетки камъни с големината на вагон, заклещени на ръбчетата, висят в странно изглеждащ отвес.

Папи, Филип и Колето настигнаха другите, картирайки последните отсечки от плана за действие. Инвентарът свърши отново. След поредния отвес дойде и поредният тесен меандър и около 10-метров отвес. Изхаби се батерията на перфоратора.

За съжаление тесняците не свършиха. Три малки прагчета едно след друго, поредната река, идваща отгряно и... Дендрариум 2. По-къс от

предния, но... по-тесен. Пак меандър с висящи отвсякъде цевци, граперии и... неописуемо е. Огромно приказно царство, през което се промъкваш, пролазваш и внимаваш да не счупиш нещо. И изведнъж излизаме на река. Река, ама река. Поне 1.5 метра ширина (коритото е три пъти по-голямо) и 30 см дълбочина излиза от сравнително лесна за минаване фурна.

Меандърът, от който идваме, влиза перпендикулярно на реката, като фурната се пада отляво. След 20-ина метра реката забива в блокаж. Изкачихме го и се озовахме в елипсовидна зала с дължина между 70 и 80 метра и ширина около 30 метра в най-широката си част. Таванът е на около 20-30 метра. Огромна зала - зала „Калоян“ (почивай в мир, приятелю). В горния край на залата има изсъхнал натек, по който може да се качиш. На върха му зее огромна черна паст, викаща те да я изследваш. Открехме и мястото за нов лагер - заравнена тераса, покрита с фин пясък от натрошени образувания. Долният край на залата

отново слиза на реката и продължава в... тесен меандър.

Времето беше напреднало - около 3 сутринта на 31 януари. Умората надделя над любопитството и за пореден път не стигнахме дъно. На връщане открехме още един приток с много вода. Хидрокостюмите не можаха да смогнат и тук-там пускаха. Мокри и изтощени, в 8 часа сутринта се прибрахме в лагера. Китен и Яна бяха опънали телефонния кабел до тук. След един ден със подготовихме лагера за напускане, изкопахме трета тоалетна, изпрахмехе всички торби, изсушихме спалните чували и шалтетата и към 6.30 сутринта на 1 февруари започна евакуацията.

Около 12 часа на обяд всички бяха на белия свят. Чакаха ни Генчев и Ани с вкусна яхния и картофена салата с майонеза.

Времето, нужно за достигане от входа до зала „Калоян“, е около 8 часа.

Дрескодът е: до лагера - с ПВЦ гащеризон, след лагера - хидрокостюм.

Весела Бубова

Между две планини (Юндола)

Мечтаехме да посетим Юндола от доста време и ето че миналото лято осъществихме пътешествието си до това не много известно, но приятно за почивка място. Пътувахме с теснолинейката по линията Септември – Добринище. Влакчето преминава през Чепинската котловина, следвайки реката... Това е едно романтично и запомнящо се преживяване – тесният пролом на река Чепинска е живописен, на места заобиколен с внушителни скални образувания и гористи стръмни склонове.

Линията Септември – Добринище е дълга 125 километра. Вlakът изминава това разстояние за около пет часа и преминава през много тунели – тук е малко преди тунел № 8.

За произхода на името "Юндола" има различни мнения – някои го свързват с начина, по който изглежда, т. е. "дол" (от старобългарското "ъндолъ"); други твърдят, че означава "пазар на вълна" (от турски). Сигурно има истина и в двете, защото Юндола представлява обширно планинско разширение с дължина три и широчина около един километър, на 1400 м н.в. и се явява граница между Рила и Родопите.

Местността е заобиколена от величествени изголилни гори, които разнасят ухане на смола, предлагат свежест, сенчести пътеки и са истинска наслада за очите.

Вероятно така изглежда в късна пролет – поляните са свежозелени и изпъстрени с цветя и билки. Нашето посещение беше малко по-късно и по тези обширни пространства вече събираха окосената трева.

В Юндола има туристическа хижа, почивни станции, хотели, къщи за гости и бунгала, където може да се отседне.

От селището може да се предприемат излети в различни посоки, с различна продължителност и трудност. Ние искаме просто да усетим мястото и да си създадем представа за близките околности. През първия ден се отправихме към местността Старината, на около пет километра по пътя за Белмекен. Тръгнахме през боровата гора над нашето бунгало и продължихме по пътя, който в ранната утрин беше почти пуст, за радост...

Местността представлява поляна, простираща се от двете страни на пътя. Тук е изграден студентски комплекс "Старината" към Лесотехническия университет. През лятото могат да се наемат коне за езда, децата да се порадват на симпатичното пони, а любителите на скиите да ползват влека и да се похвърлят от близкото малко хълмче през зимата... Точно на това място в момента започваха тренировката си по летен биатлон момиче и момче – състезатели от Велинград. Поговорихме си с треньора им за възможностите, надеждите и значението на спорта за младите хора...

От тук маркираните туристически пътеки продължават към хижа "Христо Смирненски" (Национална база по ориентиране) в местност, известна като "Куртово". Решихме да се върнем към Юндола по пътека, съвпа-

даща с горски път, маркирана в зелено. Преминахме през гори и полянки, набрахме малко билки... Така направихме един доста голям кръг.

Както и предполагаме, озовахме се в противоположния край на Юндола. Преминахме през нов комплекс от къщички с добре оформени тревни площи, украсени с цветя и романтични алеи, обточени с камъчета...

Спуснахме се до основния път и така добихме ясна представа за посоките, разстоянията и разположението на другата част от местата за пребиваване в селището.

През следващия ден се разходихме из родопската част на Юндола към интересната природна забележителност

"Пашови скали". На отиване вървахме по пътека покрай загражденията на развъдник за някои видове животни, характерни за тези места – муфлон, глиган, елен-лопатар, които вероятно се пускат на свобода за поддържане на популацията им. "Пашови скали" е панорамно място с гледки към Пирин и Родопите, а в близост ясно се виждат селца и махали, пръснати из околните хълмове.

Тази природна забележителност е ценна не само с прекрасните си гледки, но и с особените растителни видове, които се срещат тук – вълнеста камбанка, етолийска теменуга, няколко вида тлъстига; в скалите гнездат червен кълвач, лещар-

ка, бухал и могат да бъдат наблюдавани редки видове пеперуди и грабливи птици.

Около час се наслаждавахме на панорамата. Видимостта не беше особено добра, но все пак видяхме част от жп линията и гара Света Петка, от която тръгнахме през планината към Юндола, а в далечината – веригите на Родопите, издигащи се една след друга чак до връх Баташки Снежник...

Величествените гори са красота и богатство...

Върнахме се към селището по красив и сенчест горски път. През короните на дърветата прозираше синьо

небе, светлината беше мека и с удоволствие следвахме плавните извивки на пътя...

Пребиваването ни в Юндола беше кратко, но достатъчно, за да оценим хубавото местоположение на селището и неговия потенциал. Тук усилено се строи, може би с надеждата, че интересът към тези по-малко посещавани места ще се увеличи. Всъщност Юндола е със статут на село и хора от околните населени места изграждат къщи, за да живеят и развиват туристически бизнес едновременно.

Вечерите прекарвахме на терасата пред нашето бунгало. Беше ни приятно да вечеряме на въздух, сред тишината на гората, и да се наслаждаваме на удължаващите се сенки и синкавия згряч на отиващия си ден.

Ето че настъпи и денят, в който отпътувахме. До гара Аврамово (около шест километра) пътувахме с автомобил. Гара Аврамово е най-високо разположената жп гара на Балканския полуостров (1267 м н.в.) Впечатлихме се от новата сграда, чистотата и грижата за пространството около нея – тревните площи бяха оформени и окосени, в саксии цъфтяха петунии, даже имаше засадена красива малка палма...

Ето така нашето пътешествие между две планини беше към края си. Обещахме си, че отново ще посетим тези места, че тогава непременно ще отидем до язовир "Белмекен", а след това може да продължим до хижа... Бяхме щастливи, защото опознахме още едно кътче от нашата страна, срещнахме се с добри и сърдечни хора, насладихме се на докосване до природата, която толкова ни липсва в големия град. В сърцата ни ще останат необятните вековни гори на Рила и Родопите, приютили в пазвите си оазиси на тишина, красота и спокойствие като Юндола...

Жана Манолчева

Щом самолетът ни започна да се спуска към пистата, успях да зърна от птичи поглед острова и останах дълго време опиянен от съчетанието планини - море. Някои панорами се оказва, че всъщност се помнят завинаги. Освен познатите на туристите градове, като Никозия, Пафос, Лимасол, Ларнака, Фамагуста, моята цел на това посещение беше да узная от местното население за дивни и труднодостъпни кътчета от природата на остров Кипър. Бях се информирал за това, че е третият по големина остров в Средиземно море с площ от 9251 кв. км. Дължината му от изток на запад е 240 км, а по ширина е около 100 км от север на юг. Неговото географско положение е високо стратегическо и било магнит за много сили през вековете — между Европа, Азия и Африка, като отстои на 75 км от Турция, на 105 от Сирия и на 380 км от Египет. Разположен в северозападната част на Средиземно море, като географски се числи към Азия.

Още във височина съзрях, че по-голямата част от острова е зает от гори и немалко планини. Така в северната част по брега се простира планинска верига Кирения, която се разширява от запад на изток, свършвайки при хребета Карпис. Западната част е по-високата и известна като Пентадактилос, т.е. „петопръстие“. Първенецът е връх Акроманда (1023 м).

В югозападната половина на остров Кипър са обширният Трогос (дълъг 80 км, а широк до 25 км) и неговият първенец - връх Олимп (Хионистра) - 1951 м. Докато в Гърция Олимп е название на планина, то в Кипър се именува върхът. Между хребетите се простира плодородната полухълмиста равнина Месаория, която се е образувала през Кватернера от морски отлагания. Тази равнина е защитена от север и още е известна като „житницата на Кипър“.

Няма как да не правят впечатление на всеки турист резките контрасти между зелени гори и сухи хълмисти предпланини, тучни ливади и обезлесени планински върхове. За съжаление Кипър неведнъж е бил изсичан по време на завладяване заради залежите и добива на медна руда. На латински мед е „сиргит“ и вероятно е произлязло от името на острова. Най-очарователната гледка е контрастът между лазурно синьо крайбрежие и прохладни зелени гори с белите върхове на Трогос. Снежната покривка се задържа по високите части (над 1500 м) от три до четири месеца през годината. И при двете планини има стръмно спускане на места към брега, но по-голямата част от крайбрежната ивица остава равна. Сухите и горещи лета се редуват с прохладна и влажна зима.

Планината Трогос е била образувана преди

90 млн. години на 8000 метра под морската повърхност. Тогава Африканската литосферна плоча се е подпъхнала под Евразийската, настъпило е постепенно издигане и формиране на планинска верига Трогос. Тук се намират няколко от известните зимни курорти на Кипър, както и много живописни селца. Близко до тях са разположени манастири и църкви. Най-известният е манастирът

изгарян и все се случвало чудо. Иконата на Света Богородица Елеуса (Кикотиса Умиление), творба и на апостол Лука, винаги е оцелявала от пожарите. Тя е разположена на храмовия иконостас, вдясно от царските двери. Поклонниците, посещаващи този манастир, се молят пред нея, получавайки изцеление. Те могат да разчитат на монашеско гостоприемство в килия след предварителна резерва-

(издълбана мини пещерка в гората, с капеща вода) и в пълен контраст с това, което ми предстоеше да видя и да му се насладя — Синята лагуна. Не се възползвах от джип тур, а поех двата часа по панорамния път, вкопан в скалата (на моменти имаше в повече варовиков прах) и извисяващ се над необичайно синьото море. Но такъв преход в средата на лятото си крие своите рискове за неподготвени

Пафос. Тази клисура е опасно да бъде посещавана пролетно време и след дъждовни дни, защото на места тя не е по-широка от метър и половина, пътеката е само до реката, а когато е буйна, може да създаде сериозни проблеми. Желателно е туристът да бъде със стабилни обувки, защото в горната част Avakas Gorge се разширява и от двете страни има срутища. Някои паднали камъни

среща мастиково дърво, финикийска хвойна, трънлива метла, стиракс, както и застрашеният от изчезване местен Акамас кантарион.

Напускайки теснината, съзирайки мащабите на срутищата и мощта на природата, след час и половина туристът е в горната част на дефилето. В ниското е цялата клисура, която крие в себе си тайнствените красоти. Наблизо има селца и може да се направи кръгов маршрут. Преприях в стегнат ход Avakas Gorge отново, за да стигна до морския бряг. За да се стигне до дефилето, е нужно с градски транспорт от град Пафос да се слезе на плажа „Корал“, а от там с малко автобусче за минути се стига до параклиса Agios Georgios. От там покрай банановите плантации за час и половина туристът е на входната табела за екопътеката. Местните хора с готовност упътват за Avakas. За три часа успях да обходя клисурата, а когато си отново на морския бряг, в далечината виждаш плажа „Тара“ - раят на морската костенурка и следващата ми цел за деня. Нямах късмет да мине джипка, която да ускори моето пътешествие, но пък следващите два часа се наслаждавах на синьото море и бурно разбиващите се вълни в каменния бряг.

Местното население определя плажа „Лара“ като най-добрия девствен скъпоценен камък на природата. Тук е домът на костенурката Caretta-Caretta, която е защитен вид. Плажът още е известен и като Turtle Beach. При повече късмет освен песнопойни птици, диви кози и костенурки може да се полюбуваме и на тюлена монах. Няма хотели, няма пътища. Човек е насаме с природата. Златистият мек пясък и кристално сините води създават едва ли не един утопичен рай на острова.

В миналото костенурките били изтребвани безмилостно (над сто хиляди за периода 1920-1960 г.). И тези прекрасни същества са били на ръба на изчезването. Днес Lara Beach предлага безопасно убежище за възпроизвеждане на този род. Морските костенурки снасят през летните месеци до 80 яйца, след като вече са навършили петнадесет години от живота си. Правят гнезда в пясъка и ги затрупват. След два месеца започва магическото излюпване на яйцето в полунощ. Малките костенурчета несигурно се насочват към морето, откриващо започва техният морски живот.

До „Лара“ се стига и чрез лодка от град Пафос или с наемане на джипка и правене на офроуд, но запаленият пътешественик се наслаждава на пешеходния туризъм. Дните на престоя неусетно отминаха, но съм щастлив, че съм от малцината, докоснали се до потайните дери на природата в Кипър.

**Руси Стойчев,
гр. Карнобат**

Из дивите дебри на остров Кипър

Кикос, основан през XI век.

Деветте църкви и един манастир на острова са част от световното наследство на ЮНЕСКО. Най-„високопоставеният“ манастир в Кипър е Свети царски ставропигиален манастир на Кииската икона на Божията майка. Вижда се, че е труден за запомняне като название и затова сред туристите е известен повече като манастира Кикос. „Високопоставен“ - защото е разположен на 1150 м н.в. и друг на такава височина няма на острова. Кикос е подчинен пряко на патриарха и затова е ставропигиален. Наричан „императорски“ или „царски“, понеже е основан от византийски император.

Според едни изследователи названието „кикос“ произхожда от растящия дъб „кикос“ в близост до светлата обител. Друга група споделят легендата за малката птичка, която предсказала основаването на манастира. „Кикос, Кикос, един ден ти ще се превърнеш в манастир, а златната госпожа ще влезе и няма да си тръгне от тук.“ На четири пъти бил

ция. На входа съзираме резбования византийски кръст с по една птица от всяка страна. Счита се, че това са единствени останки от църквата, строена през XI в. Днешната визия на каменен храм датира от 1541 г., като през вековете е бил дострояван. В манастира се съхраняват мощи на много християнски светци: Георги Победоносец, Николай Чудотворец, апостол Филип, Иоан Прегтеча, свети Лука и св. Матрона Московска, Спиридон Тримитунски. Залите са разкошни, подът е от разкошен мрамор и гранит, а таваните са изработени от орехов фурнир, облицовани със златен варак. А слушането на църковното пеене внася допълнителен колорит в средновековната обстановка.

Никак не ми се тръгваше от прохладния и приветлив Трогос, но ден по-късно се отправих още по на запад — към природен парк Акамас. От местните хора разбрах, че близо до град Полис се намира банята на Афродита, която обаче се оказа разочароване за моите очаквания

те туристи. Нужен си е стабилен запас от питейна вода, защото такава липсва през целия път.

Поради липсата на инфраструктура и близки села е почти невъзможна срещата с хора. Правят изключение родените за приключения! Крайбрежието предлага не едно малки, безлюдни, плитки заливчета с невероятно бистра и топла вода, но цялата ми беше Синята лагуна. Доколкото има път, от офроуда е трудно да се загубиш, следвайки брега. Още щом я съзрях, я познах. По тясна и стръмна пътека се спусках до пясъка, а гледката е запомняща се. Имаше и туристическо корабче, а целият район около лагуната е подходящ за гмуркане и подводен туризъм. Но мигът на щастие да бъда част от тази природна прелесть не може да бъде вечен.

Паркът Акамас не спря да ме впечатлява и на следващия ден. Още сутринта бях на входа на екопътека, запознаваща ни с дефилето Avakas Gorge. За него също разбрах от местните в град

са толкова огромни, че е необходимо на места да вложим леки технически умения по катерене. Без затруднения това го правят многобройните диви кози, които срещам. Самото дефиле е дълго около седем километра, като в началото, след паркинга и още километър лек ход, навлизах във внушителната теснина и пред туриста започва най-впечатляващата част от трекинга. Високи отвесни скали, заклещени огромни камъни, нестигнали земята, и малък буен поток, допльващ с ромона си тази идилия, те следват по време на разходката. Вървейки срещу течението на рекичката, се наслаждавах на създамата се прохлада и внимавах, когато стъпвах по хлъзгавите камъни. На няколко пъти я пресичам и започва леко изкачване, като не се отдалечавам много от нея. Змии не се срещат, но не означава, че липсват, обаче гущерите бяха стотици. Срещат се и диви прасета, но по-рядко. Ждрелото е записано в НАТУРА 2000. От растителните видове се

Информационният център – визитната картичка на БТС

Информационният център на БТС е създаден през 1990 г. Това е първият туристически информационен център в България. Идеята за откриването му беше подкрепена от кмета на община „Средец“ и с решение на Изпълкома на общината ни бе предоставено помещение в подлеза пред Спортната палата. Първоначално бе създаден Център за туристическа реклама, информация и услуги. Впоследствие се сдобихме с лиценз за туроператорска и турагентска дейност и така се възобновиха забравените екскурзионни летувания, походи и почивки в планината. Привлякохме студентската младеж за посрещане на Студентския празник сред природата, организахме посрещане на Коледа и Нова година в наши обекти в планината. Едновременно с това се правеха резервации за хижите и туристическите домове на БТС.

Информационният център се превърна в място за предоставяне на пълна информация за обектите на БТС - местонахождение, транспорт, леглова база, храна, цени, метеорологични условия в планините, предлагат се също така карти на планините, справочници, туристическа литература, книжки на 100-те НТО, членски книжки и марки на БТС, извършват се и планински застраховки. Но най-ценното е, че Информационният център стана желано средище за срещи на туристически дейатели, ветерани, писатели и почитатели на туристическото движение в България.

Всяка година Информационният център участваше в Международната туристическа борса. На щанда се предлагаша специално изработени рекламни брошури с програмите за екскурзии, походи, екскурзионни летувания. Туристическите дружества от страната масово се включваха, като изпращаха свои рекламни материали или присъстваха на щанда на БТС.

През 2006 г. - 15 години след създаването на Информационния център, бе образувано Сдружение, в което се включиха туристическите дружества, които също откриха свои Информационни центрове - в Самоков, Севлиево, Петрич, а други се включваха като турагенти, набираха групи или изпращаха индивидуални туристи, с което подпомагаха финансовите дружества си. Създаде се традиция за ежегодно провеждане на семинари-обучения с колегите от туристическите дружества, които имаха желание да извършват турагентска дейност. Планинските водачи, които ползвахме, бяха и аниматори, поради което туристите прекарваха приятно и весело свободното си време и не пропускаха да изкажат своята благодарност. През годините не е имало нито едно оплакване от организацията на екскурзиите, от туроператора или от водачите на групата. Получаваха се обаче устни сигнали по от-

Щандът на БТС на туристическата борса през 2017 г.

ношение на хигиената и храната в хижите. Незабавно се свързвахме с колегите и тези пропуски се отстраняваха, доколкото това беше възможно. Всичко това спомогна за популяризиране на дейността ни и от цяла България се включваха хора, особено в групите за екскурзионно летуване. Всяка година се организираха между 30-40 групи и около 50 групи с индивидуално разработени маршрути от нашия туроператор. Информационният център бе един добър финансов източник за БТС. Приходите само за летния сезон бяха между 30 и 36 000 лева. Дори и през годините на икономическата криза, макар и с намалени финансови резултати, постъпленията бяха около 20 000 лева. Тук е мястото да споменем, че Информационният център бе създаден и разработен от г-жа Тони Ушева - дългогодишен наш служител и неуморен радетел за популяризиране на туристическото движение в България.

За съжаление през 2012 г. Информационният център беше закрит с решение на оперативното ръководство на БТС. Впоследствие дейността беше възстановена, но поради липса на кадри и поради прекъсване на връзката с нашите клиенти приходите бяха минимални. През този 3-годишен период се организираха едва по 2-3 групи на сезон. Например през 2014 г. са организирани 3 групи и при-

ходите възлизат на 5434 лв. През следващата година беше направен ремонт на офиса и по решение на изпълнителния секретар туроператорската дейност на БТС беше предоставена за извършване на СТА „Мотен“, което беше настанено в по-голямата част от помещението на Информационния център с мотивите, че БТС няма кадри, които да извършват тази дейност, независимо от факта, че Сдружението притежава лиценз за туроператорска и турагентска дейност. Това се подчертава и в следния цитат от отчетния доклад пред редовното Общо събрание на БТС през 2014 г.: СТА „Мотен“ поема функциите на Информационния център по отношение на резервационното и туроператорското обслужване на клиентите на Съюза, тъй като притежава необходимия капацитет и лицензия.“ Трябва обаче да отбележим, че до септември 2016 г. не е направена нито една резервация, не е организиран нито един турист и нито една група съвместно с БТС. По този начин Информационният център беше превърнат в магазин за продажба на карти и книжки, което е видно и от отчета пред редовното Общо събрание през 2016 г. Така БТС не само се лиши от основната си функция за организиране екскурзии, походи и почивки, но и от сериозни финансови постъпления.

От септември 2016 г. ръководството на БТС взе решение да се възстанови туроператорската дейност на Информационния център. Изработиха се рекламни брошури с програмите за екскурзионни летувания, походи и почивки за 2017 г. Отново се възобнови традицията за участие в Международната туристическа борса. На щанда на БТС със свои рекламни материали се представиха част от дружествата в страната, предлагаша се също карти на плани-

ните, програмите за 2017 г., вестник „Ехо“ и друга туристическа литература.

Уважаеми колеги, за съжаление ни предстои тежък сезон, тъй като тази специфична за БТС дейност бе прекратена за близо 3 години. Призоваваме ви заедно да вземем дейно участие в привличането на повече хора, предпочитачи почивката сред природата. Нека да използваме всички ресурси - чрез рекламни материали, медийни изяви, влизане в училищата посредством организиране на ученически екскурзии, зелени училища и игри сред природата, посещаване на обектите от Движението „Опознай България – 100 НТО“. През последните години се забелязва тенденция за възраждане на връзката човек-природа, което е добър знак не само за подобряване на физическото и емоционалното състояние на хората, но и за културното и духовното им обогатяване благодарение на съприкосновението им с историческите, археологическите и уникалните ни природни забележителности. Това от своя страна ще допринесе за подпомагане на финансовото състояние на обектите, на туристическите дружества и на БТС като цяло. Има дружества, които досега не са осъществявали турагентска дейност. Затова ние ще ги подкрепим, като им окажем методическа помощ. При желание от тяхна страна може да се възобнови традицията за ежегодно провеждане на семинари-обучения. Ще продължим работата и по реализирането на идеята за създаване на повече информационни центрове към дружествата в цялата страна. Това ще доведе до организиране на по-голям брой групи, до обхващане на повече хора и съответно - до добри финансови приходи.

Тук е мястото да отбележим, че рекламната дейност на БТС е все още недостатъчна. Нужно е да се вложат по-

вече усилия и средства в тази насока и да се подготви и реализира една модерна рекламна кампания, която да представя цялостно Сдружението. Да се пише и говори повече за преимуществата на почивката сред природата, за ползата от докосването до неповторимите и изящни образци на материалната и духовната култура и до историческите ценности на България. И в тази връзка трябва незабавно да се изработи интернет страница с програмите на Информационния център като туроператорско бюро.

Уважаеми колеги, Информационният център е отворен за вас! Разрастването на дейността ни в бъдеще е от полза както за туристите и обектите, така и за нас, работещите в системата на БТС. Да се възползваме от тази възможност, нашата организация има ресурси, които невинаги се използват пълноценно. Нека с общи усилия разгърнем тази дейност.

Красивите ни природни богатства, огромният брой туристически обекти (ние сме страната с най-много планински хижи), разнообразната архитектура, пълните национални и фолклорни традиции, неустойимите кулинарни изкушения, специфичните обичаи и бит, всичко това би трябвало да го рекламираме по подходящ начин. Но най-важната ни цел са децата - те са нашето бъдеще, затова сме длъжни да посветим енергията, знанията и опита си на това да ги научим да обичат природата на България.

Необходимо е в най-близко бъдеще да се организира среща с Министерството на образованието и науката за изработването на общи нормативни документи, въз основа на които туристическите дружества да обхващат децата и учениците в съответния регион, а не тази дейност да се извършва от частни туроператорски фирми, които дават комисиони на директори и учители и така индивидуалната цена се оскъпява и става непосилна за повечето родители. С методическата помощ на Информационния център на БТС могат да се изработят програми на отделните дружества за походи, екскурзии и екскурзионни летувания, съобразени с природните дадености и исторически забележителности в съответния регион и с възрастта на децата. Ефектът за тях ще е многостранен - добра физическа кондиция, разширяване на познанията им, създаване на трайни навики да поддържат околната среда чиста. Именно така ще пазим живо посланието на големия ни поет Иван Вазов, посветил значителна част от творчеството си на красотите на България: „Аз пях за България, защото я обичах... аз прославих нейната божествено хубава природа, защото бях очарован от нея...“

Екип на Информационния център на БТС

Пролетни празници и обичаи

Българските пролетни празници са свързани с идеята за възраждащата сила на природата. Древните хора са вярвали, че в природата се събуждат благоприятните, но и зловерните сили, затова са търсели начини да ги умилостивят с молитви, обреди и амулети.

Народните обичаи и празници в бита на нашия народ са неотменна част от неговата култура и предават историческия му опит на поколенията. Те носят своята символика, която кара човек от дете да бъде носител и продължител на народните традиции.

25 март - БЛАГОВЕЩЕНИЕ

Благовещение (или Благовец) (от църковнославянски; на гръцки: Εὐαγγελισμός [tíς Θεοτόκου]; на латински: Annuntiatio — възвестяване) е евангелско събитие и посветеният на него християнски празник: Възвестяването от Архангел Гавриил на Дева Мария за това, че тя ще роди по плът очаквания Спасител на човечеството, сина Божий — Иисус Христос.

Празнува се на 25 март. Утвърден е в Православната църква през 7-ми век. Почита се от всички основни християнски деноминации (православие, католицизъм, протестантство).

За него разказва Евангелието от Лука, глава 1, ст. 26-38:

„А на шестия месец бе изпратен от Бога Ангел Гавриил в галилейския град, на име Назарет, при една девица, сгодена за мъж, на име Иосиф, от дома Давидов; а името на девичката беше Мариам. Ангелът влезе при нея и рече: Радвай се, благодатна! Господ е с тебе; благословена си ти между жените. А тя, като го видя, смути се от думите му и размисляше какъв ли е тоя поздрав. И рече Ангелът: Не бой се, Мариам, понеже ти намери благодат у Бога; и ето, ти ще заченеш в утробата, ще родиш Син и ще Го наречеш с името Иисус. Той ще бъде велик и ще се нарече Син на Всевишния; и ще Му даде Господ Бог престола на отца Му Давида; и ще царува над дома Иаковов до веку, и царството Му не ще има край. А Мариам рече на Ангела: Как ще бъде това, когато аз мъж не познавам? Ангелът ѝ отговори и рече: Дух Светий ще слезе върху ти, и силата на Всевишния ще те осени; затова и Светото, Кое-то ще се роди от тебе, ще се нарече Син Божий. Ето и Елисавета, твоя сродница, наричана неплодна, и тя зачена син в старините си, и е вече в шестия месец; защото у Бога няма да остане безсилна ни една дума. Тогава Мариам рече: Ето рабинята Господня; нека ми бъде по думата ти. И Ангелът си отиде от нея.“

Народните традиции

Фолклорният Благовец се чества на същата дата, на която Православната църква отбелязва Благовещение. Независимо от сходството в имената, двата празника имат съвсем различен смисъл.

Корените на народния Благовец се губят далече назад във времето — в предхристиянската епоха и езическата обредност, съхранена и обогатявана през годините. Разположен съвсем близо до астрономическото настъпване на пролетта, той обединява различни ритуали, предназначени за посрещането на новото начало.

Благовещение винаги се пада по време на Великите пости и затова на трапезата е разрешено да се поднесе риба. Във фолклорния празник рибата също присъства. Поверие-

Баба Марта
може да се
сърди люто

то гласи, че всеки трябва хапне от празничното блюдо, а след това да почисти зъбите си с рибена кост — това носи здраве и късмет. Дори най-бедните, които не можели да осигурят риба за празника, гледали да имат поне някоя стара кост, за да „почешкат“ зъбите си.

НА БЛАГОВЕЦ — с паря в джоба

Според народните вярвания на Благовец трябва да разполагаме с пари в брой. Или да сложим във всеки джоб по една монета, за да ни върви на пари... Както и да не излизаме гладни от вкъщи. Фолклорната традиция е установила цяла поредица от действия на този магически ден. Но преди всичко е необходимо да сме в добро настроение. Защото, както ни „закука кукувицата“ на 25 март, така ще ни върви през цялата година.

В народните представи на този ден за първи път долита кукувицата, която възвестява благата

вест, че зимата си е отишла, а лятото се е приближило. Хубаво е на този ден да чуеш кукувица, а когато тя „те закука“, да си сит, а също — да имаш в джоба паричка и зальк хляб. Кукувицата възвестява също, че излизат самодиви и самовили. На този ден мечката се събужда от зимния си сън, змиите излизат от зимовищата си. За предпазване от ухапванията на змиите през лятото се извършвало обредно обикаляне на къщата и двора. В някои селища този обичай съществува и до днес. Участниците са обикновено жените и децата. Те тракат с маши, огрибки и всякакви метални предмети и наричат: „Бягайте, змии и гущери, да дойде Благовец!“ Или: „Бягайте, мишки, смоци, змии, нек' ни дойде благо жито!“

На някои места предпазват домовете и дворовете със запален парцал. Обикаляйки с него, викат: „Ево! Аз като съм в дол (в дола), ти да си в поле!“ В случая Ева наричат змията. Според нехристиянски, езически народни вярвания, характерни за

Лъжете
ама сам

някои региони, на този ден по-леко и бързо зарастват всички рани, затова често тогава са се дупчели ушите на малките момиченца. Също през деня всяка отрова губи силата си. На Благовец посрещаме щъркелите и лястовиците. Това е празник и за децата, които, щом видят птиче, трябва весело да подвикнат към небето: „Щърко, шарен дългокрак, дай ми здраве с кукуряк!“ А девойките, на които предстои женитба, щом съзрат лястовичка, трябва да направят три възела на забрадката си и да изрекат: „Лястовичке, посестримке, каквото ма 'земи, такъв нишан да ми туриш!“ После трябва да поставят забрадката на покрива на пещта да престои там три дни и три нощи, след което, като я вземат в ръце, гадаят. Ако видят кал върху платното, младоженецът ще бъде строител, ако намерят парче хартия, младоженецът ще е учител.

Именни дни

Празнуват всички с името Блага,

Африка – един различен свят

За втори път през тази година Туристическо дружество "Сърнена гора", гр. Стара Загора, превърна залата си в изложбена. В продължение на месец старозагорци ще имат възможност да се насладят на невероятното пътуване в един различен свят, споделен от Николай Стоянов. Изложбата е резултат от неколкото му пътувания в Западна Африка. На фона на оригинална музика и мултимедийно представяне гостите имат възможност да се любуват на природни картини, на животворната красота на река Нигер, полупустинната област Сахел, дровени и настоящи сгради в градовете Бамако, Гао, Мопти, величествените скали на Бангуагара.

В близо 260 фотографии човек се запознава с ежедневието на хората, с живота, който кипи на улицата, цветния и многолик пазар и сблъсък между мизерията и усмихнатите лица, просяците и богатството от багри, злато и абанос. На изложбата могат да се видят множество африкански маски, абаносови пластски, характерни музикални инструменти и предмети от ежедневието. Оформен е към с картини и фотокопия на картини от местни художници, платове с батика и манекени, облечени с традиционно облекло.

Изложбата бе открита на 27 февруари.

Йовко Йовчев на 80 години

На 16 февруари нашият уважаван и обичан турист Йовко Илиев Йовчев навърши 80 години. Той е дългогодишен член на Управителния и Контролния съвет, председател и секретар на Туристическо дружество "Сърнена гора" през годините. Човек, отдал много енергия за развитието на социалния туризъм.

Юбилеят бе отпразнуван в Туристически дом "Аязмото" – гр. Стара Загора. На тържеството присъстваха неговите колеги, съмишленици, приятели и туристи. За приноса си за развитието на туризма в България Йовко Йовчев бе награден за втори път с орден "Алеко". Отличието бе връчено лично от председателя на БТС доц. д-р Алексей Стоев.

Пожелаваме му да отпразнува още много юбилеи и да съхрани своя дух все така млад и бодр!

От ТД „Сърнена гора“

Паленето на огън, който всички прескачат, за да се предпазят от ухапване на змия през лятото, е задължителна част от празника

Снимка: www.etar.org

И нали е братец, харизал ги Февруари на така си. Че като се развилняла Марта, разфучал се вятър и сковал с лед цялата земя. Вледенила се и бабичката с двете кози, както скачали по поляната.

Оттогава Марта станала с три дни по-голяма, а народът почита тия дни, не работи полска работа, да не разсърди старицата, че да затрие реколтата. В някои селища наричат тези дни още „заемни“ и тогава салят фасул край къщите, защото става по-сладък и по-малко „звучен“. Ако тогава времето е ясно и хубаво, хората знаят, че коприните буби през пролетта ще бъдат здрави и много пашкули ще има. Ако е облачно и дъжделиво, бубите ще са болнави, а реколтата от плодове – слаба. (Библиотека „Рогина“, Стара Загора)

Първи април - ДЕН НА ЛЪЖАТА

Първи април е денят на хумора, сатирата, забавата, шегата и лъжата! Това е единственият ден в годината, когато можем да се пошегуваме с приятелите си, да ги излъжем и изиграем съвсем безнаказано! Дори е задължително да погодим номер някому.

Навсякъде по света празнуват Първи април. Денят на смеха в различните страни носи свой национален колорит и специфичен хумор, присъщ за всяка страна.

Ето как се отбелязва този ден по света:

В Шотландия Първи април се празнува два дни. Вторият ден от шотландияския празник е посветен за „задните“ части на тялото – по гръбчетата на хората да се закачат иронични надписи.

Във Франция този обичай, предимно градски, наричали „априлска риба“. Произходът му свързвали с времето на Карл IX, който през 1564 година издал ордонанс, предписващ да се пренесе началото на годината от 1 януари на 1 април. На следващата година много от поданиците на краля изпратили на своите приятели новогодишни поздравления и подаръци през април – в знак на протест, или оставайки верни на традицията. Слънцето тогава се намирало в съзвездието Риби и

французите сметнали, че наименованието „априлска риба“ е напълно достойно за подобни шеги и в бъдеще. И не са сгрешили. Традицията е още жива.

В Англия от невинното „рибно“ развлечение израснал цял един Ден на всички глупци. От полунощ до 12 часа на обяд на 1 април всеки можел да се шегува, надсмива, разиграва своите приятели и познати. Този, който се хване на въдицата, посрещали с весел смях и викове: „Априлски глупак!“ Една от най-големите измами на 1 април, за която дълго после си спомняли вестниците и списанията, станала в Лондон през 1860 година, когато няколко стотици английски джентълмени и техните опърничави английски лейди получили покани да отидат на „ежегодната тържествена церемония по измиването на белите львове, която ще се състои в Тауер в 11 часа сутринта на 1 април“.

В Германия и Австрия смятат 1 април за нещастен ден, а хората, родени на този ден – за хора без късмет. Според преданието в този ден бил роден Юда – предателят, и именно на 1 април Сатана бил низвергнат от небето. В селата не работели, не започвали нови неща, не пускали домашните животни навън. Възрастните и децата се лъжели взаимно, пращайки се да изпълняват неизпълними заръки (например да купят от аптеката мас от комар). Във Финландия Денят на шегата и лъжата е нов обичай, при това с градски произход, но се е разпространил и сред селяните, попувайки самобитния хумор на селските ергени. Свързан е със стария селски обичай да пращат децата да изпълняват шеговити поръчения по време на сериозна селска работа – когато се мели зърното, колят животните. Пращали децата до съседния двор да вземат несъществуващ инструмент – стъклени ножичи, ъгломер за тор. Съседите уж си „спомняли“, че са дали инструмента на други и детето тръгвало към следващия двор. Ден на лъжата съществувал и в азиатските страни. Но точно определение за произхода на първоаприлските шеги и разигравания не може да се даде.

Материала подготви
Филипина Бондокова

Благо, Благовест, Благовеста, Благой, Благойна, Вангелия, Ева, Евангелина и гр.

На този ден е храмовият празник на „Света София“ (от гр. – „Божия премъдрост“), чието име носи и столицата ни.

28-31 март – БАБИНИ ДНИ

Някога, много отдавна, дните на Баба Марта били двадесет и осем на брой. В едно китно селце, сгушено в ската на планината, живеела заядлива бабичка с две бели козлети. В последния ден на месеца печено слънце и бабичката изкарала по баира козите на припек и да си щипнат млади филизи. Но нали си била заядлива, не пропуснала да се подиграе на Баба Марта, че вече си отива, и се провикнала към гората: „Марта-парта – къш! Изкарах си козичките...“

Ядосала се Баба Марта, но дните ѝ вече свършвали. Полетяла тя към своето братче Февруари и го помолила да ѝ заеме три дни от своите.

25 години Национален парк „Рила“

Той е разположен в юго-западната част на страната, в Рила планина. Паркът има обща площ от 81 046 ха, най-големият е от трите национални парка в България и е един от най-големите в Европа.

Управлението на парка цели да опазва и поддържа биологичното разнообразие и защитава дивата природа, да предоставя възможности за научни и образователни дейности, за развитието на туризъм и за екологосъобразен поминък на населението. Дирекцията на Националния парк включва Централен офис и осем местни офиса, управляващи съответните административни паркови участъци: Благоевград, Белица, Якоруда, Белово, Костенец, Боровец, Бели Искър, Говедарци и Дупница.

На територията на парка има над 100 върха с надморска височина над 2000 м, като сред тях се издига най-високият връх в страната и на Балканския полуостров - Мусала (2925 м). Най-ниската измерена температура на Мусала е -31,2°C, а най-високата температура е + 18,7°C.

Във високотланските части на Рила има над 120 постоянни и 30 временни ледникови езера, разположени главно в дълбоките гъни на циркусите. Оттук извират едни от най-пълноводните и дълги реки на Балканския полуостров - Искър, Марица и Места. Водните запаси, които се формират в границите на Национален парк "Рила", са най-важният ресурс на чиста питейна вода за околните общини, за столицата София и за част от населението в Гърция и Турция.

Територията на парка е покрита от горски екосистеми, като смърч (Picea), ела (Abies), бяла мура (Pinus peuce) и клек (Pinus mugo). Около 95% са естествени, със средна възраст 90 години.

Биологичното разнообразие на парка е изключително богато. Срещат се около 1400 висши растения, 105 вида реликти и 57 ендемита, като рилска иглика (Primula deorum), павловско шапиче (Alchemilla rawlowskii) и рилски ревен (Rheum palmatum L.). На територията на парка са установени 282 вида мъхове, 130 вида сладководни водорасли и 233 вида гъби.

Планинската фауна е представена със 172 вида гръбначни животни: риби - 5 вида, земноводни и влечуги - 20, птици - 99, бозайници - 48. Тук се намират най-голямата популация на балканска дива коза (Capra caucasica) в България, най-голямата високопланинска популация на лалугера (Spermophilus citellus), едно от четирите находища на алпийски тритон (Triturus alpestris) и едно от двете в България гнездови находища на малката кукумявка (Glaucidium passerinum). Уникална е безгръбначната фауна. Досега са установени 2934 вида.

В Националния парк "Рила" има 4 резервата (Парангалица, Скакавица, Ибър и Централен Рилски резерват). Резерватите и паркът са включени в "Списъка на ООН на нацио-

Туристически маршрути

- Паничище - Зелени преслап - хижа „Рилски езера“
- Бързанска поляна - хижа „Ловна“ - хижа „Рилски езера“
- хижа „Рилски езера“ - Раздела връх Малъовица - хижа „Малъовица“
- хижа „Малъовица“ - заслон Страшното езеро - Кобирино бранище - хижа „Рибни езера“
- хижа „Рибни езера“ - Павлев връх - хижа „Македония“
- хижа „Македония“ - връх Капатник - местността Прегела
- хижа „Рибни езера“ - Канарски преслап - връх Вапа - Джанка - хижа „Грънчар“
- хижа „Грънчар“ - Джанка - връх Овчарец - Маришки връх - връх Мусала - хижа „Мусала“
- хижа „Мусала“ - курортен комплекс Боровец
- хижа „Мусала“ - Маришки връх - връх Манчо - хижа „Заврачица“
- хижа „Заврачица“ - хижа „Белмекен“
- хижа „Белмекен“ - по Равнивършка река - леговище Костенец
- хижа „Белмекен“ - яз. Белмекен - Юндола
- хижа „Трещеник“ - хижа „Грънчар“ - хижа „Заврачица“
- леговище Богрост - хижа „Македония“
- хижа „Семково“ - връх Вапа - хижа „Рибни езера“
- Рилски манастир - Кирилова поляна - Сухото езеро - заслон Кобирино бранище
- Паничище - хижа „Ловна“
- Паничище - Зелени преслап - хижа „Скакавица“
- хижа „Скакавица“ - хижа „Рилски езера“
- хижа „Скакавица“ - хижа „Ловна“
- хижа „Скакавица“ - връх Кабул
- Сапарева баня - връх Кабул - хижа „Иван Вазов“
- хижа „Рилски езера“ - хижа „Седмте езера“
- хижа „Рилски езера“ - хижа „Иван Вазов“
- хижа „Отовица“ - хижа „Иван Вазов“
- с. Бистрица - южно под Птичи връх - хижа „Иван Вазов“
- хижа „Иван Вазов“ - Рилски манастир

- хижа „Вага“ - Бързанска поляна - хижа „Ловна“
- хижа „Вага“ - хижа „Седмте езера“
- комплекс Малъовица - Яворова поляна - хижа „Вага“
- Яворова поляна - Зелени рид - Раздела
- комплекс Малъовица - Иончево езеро - Римски гръм
- комплекс Малъовица - хижа „Малъовица“ - заслон Орловец
- Овнарско - заслон Страшното езеро
- хижа „Медарник“ - връх Голям Медарник - заслон Кобирино бранище
- хижа „Медарник“ - връх Голям Медарник - Римски гръм
- хижа „Медарник“ - Овнарско - комплекс Малъовица
- хижа „Мусала“ - хижа „Ястребец“
- Боровец - дворец Ситняково - хижа „Чакър войвода“ - дворец Саръбол - хижа „Марица“
- Боровец - Черната скала - хижа „Марица“
- хижа „Чакър войвода“ - връх Шатър - хижа „Мусала“
- хижа „Марица“ - по долината на р. Тиха Марица - връх Мусала
- хижа „Марица“ - хижа „Заврачица“
- яз. Белмекен - Премката (по р. Ражавица)
- леговище Костенец - хижа „Гургулица“ - връх Белмекен - хижа „Белмекен“
- хижа „Гургулица“ (по р. Крайна и Равнивършка река) - хижа „Белмекен“
- хижа „Венетица“ - Ечемиците - хижа „Белмекен“
- хижа „Венетица“ - местността Топоклията - връх Ибър
- хижа „Белмекен“ за Айран даре
- хижа „Семково“ - хижа „Трещеник“
- хижа „Семково“ - Сухото езеро
- хижа „Семково“ - хижа „Македония“
- хижа „Семково“ - хижа „Добърско“
- с. Добърско - хижа „Добърско“ - до маршрут Е4
- хижа „Македония“ - Радовичка река - Рилски манастир
- хижа „Македония“ - връх Аризманица - Царев връх - хижа „Елешница“
- местността Славово - хижа „Чакалица“
- хижа „Чакалица“ - връх Скачковец
- хижа „Чакалица“ - местността Прегела

налните паркове и еквивалентните на тях резервати“.

Резерватът Скакавица е един от малките български резервати. Площта му е 70,8 ха. Той е типично горски резерват, в който се опазват вековни гори от бяла мура.

Парангалица е резерват от 1933 година. Разположен е върху част от югозападните склонове на Рила планина, на площ от 1509 ха. В него се опазват едни от най-старите смърчови гори в Европа, със средна възраст над 200 години. От март 1977 г. е включен в листата на биосферните резервати по програмата "Човек и биосферата" на ЮНЕСКО.

Централен Рилски резер-

ват е най-големият в България и един от най-големите в Европа. Създаден е с цел да се съхранят горски, субалпийски и алпийски екосистеми.

Площта на резервата е 12 393,7 ха и обхваща значителна територия около връх Мусала. Резерватът Ибър опазва храстови гори от клек, както и находищата от реликтни растения и редки животински видове. Площта му възлиза на 2248,6 ха. Обхваща северните склонове на билото на планината между върховете Ибър и Белмекен.

В парка е обособена специална зона, наречена "Зона за интензивен туризъм". Тя включва мрежа от пътеки и заслони, както и възможнос-

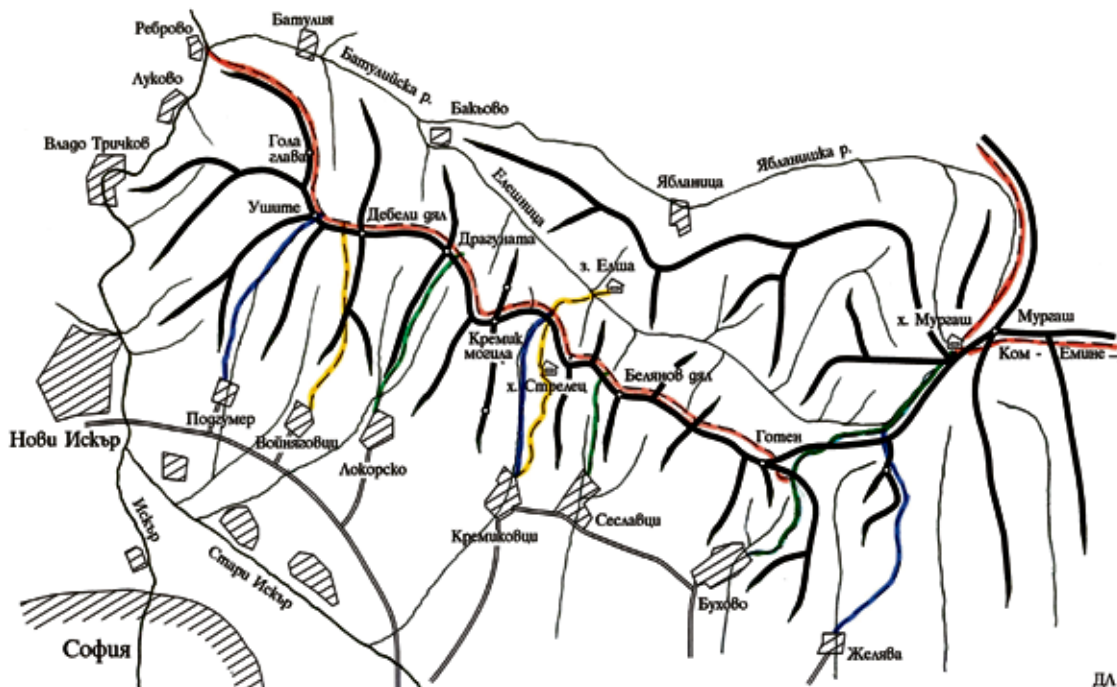
ти за настаниване в разположените в парка бази. Тук са възможни различни дейности - конни преходи, велопреходи, преходи със ски по определени и обозначени за целта маршрути; бивакуване, алпинизъм и др. За любителите на дивата природа е изграден ботаническият маршрут "Приятел на растенията". Изградени са и други специализирани маршрути, като Екопътека "Бели Искър", Пътека на балканската дива коза и др. Оттук минават и два основни европейски туристически маршрута - Е4 и Е8.

На територията на парка са разположени 17 туристически хижи с около 1500 легла, които в голяма част се сто-

панисват от Българския туристически съюз. Освен това са изградени и 4 туристически заслона, които се използват при лоши метеорологични условия.

През 2007 г. паркът получи пълен сертификат за членство в Европейската мрежа от национални паркове - PAN Parks. Фондация PAN Parks (Protected Areas Network Parks - Мрежа от защитени територии-паркове) е европейска неправителствена организация, която има за цел да опазва най-ценните обекти от дивата природа в Европа чрез изграждане на Мрежа от паркове, които развиват устойчив туризъм съвместно с местните общности.

Софийска планина заема най-южната част на Западна Стара планина. На север граничи с реките Елешница и Батулийска, а на юг със Софийското поле. На изток тя е свързана чрез ниско било с връх Мургаши и хижа "Мургаши", а на запад планината свършва при Искърското дефиле и граничи с Мала планина. Софийска планина е ниска, леснодостъпна и проходима. Дълга е около 30 км и широка 10-12 км. Тя е с надлъжно планинско било, което от двете страни е насечено с малки рекички, които се вливат в реките Батулийска и Стари Искър (Лесновска река). Единствената по-голяма река, която извира от планината, е река Елешница. Най-западният връх е Гола глава (1113 м) над с. Луково, а най-източният и най-висок връх е Готен (1294 м) над гр. Бухово. Между тях има 11 върха с височина над 1000 м. В подножието на планината са разположени много села и квартали на София: Нови Искър, Подгумер, Войняговци, Локорско, Кремиковци, Сеславци, Бухово и Желява. Тъй като тези селища имат стара история, край тях са били изградени много черкви и манастири. Някои от тях са манастирът "Св. Иван Рилски" - край Курило, манастирът "Св. Димитър" край Подгумер, манастирът "Св. Георги Победоносец" до Кремиковци и гр., като всички те се наричат "Софийската Света гора". До всички тези квартали има

Софийска планина

удобен градски транспорт, затова те са много подходящи за едноминутни и многодневни излети и екскурзии. През 2016 г. туристите от Академично туристическо дружество при Българската академия на науките (АТД при БАН) и със съдействието на БТС извършиха опресняване

и възстановяване на цветната туристическа маркировка, основно в западната част до Реброво. Главното било на планината е маркирано с червен цвят, а изходните точки до билото са маркирани със син, жълт и зелен цвят. Тъй като планината е лесно достъпна и с удобни изходни пунктове, то

по нея могат да се правят излети и преходи през всеки сезон на годината, особено през пролетта и есента. Макар и близо до урбанизираната столица, природата по планината е запазена, с изключение на районите над Сеславци и Бухово, където все още има работа за еколозите.

В Софийска планина и Мала планина се намират манастирите на така наречената Северна гора на Софийска Мала Света гора. Те са: Буховският манастир "Св. Архангел Михаил" и "Св. Мария Магдалина", Сеславският манастир "Св. Никола", Кремиковският манастир "Св. Георги Победоносец", Подгумерският манастир "Св. Димитър", Курилският манастир "Св. Иван Рилски", Кътинският манастир "Св. 40 мъченици", Балшенският манастир "Св. Теодор Стратилат". Някои от манастирите, като Сеславския и Подгумерския, се нуждаят от спешен ремонт и реставрация. Между манастирите по свързващите туристически пътеки също бе поставена цветна лентова маркировка. И тя подлежи на опресняване и освежаване. Това може да бъде следваща задача на активистите на АТД при БАН.

Един примерен едноминутен излет. С автобус на градския транспорт се отива до Кремиковци, изкачва се главното било по два маршрута, върви се по главното било на изток, слиза се по маркираната пътека в Сеславци, оттам тръгва автобус на градския транспорт към София. Този излет може да се направи и така: при Кремиковския манастир се тръгва по пътеката за Сеславския манастир (без да се изкачва билото), а след това се слиза в Сеславци.

Инж. Данчо Лазов

Проект „Перперикон – минало за бъдеще“

По света има много градове и места, които пазят спомена за хилядолетното развитие на хората. Те разказват без думи за разцвети и упадък на народи и цивилизации, за богове и герои, за победи и разгроми, за вечния стремеж на хората към свършенството.

В България едно от тези места е археологически комплекс "Перперикон", който се намира на 15 км от град Кърджали. В течения на 8 хилядолетия на невисокият хълм, на който е разположен комплексът, оставят следи различни народи, култури и религии. Той е уникален с колосалните, несрещани в региона по мащаб и характер монолитни изсичания в скалите. Комплексът се характеризира с непрекъсната, развиваща се с различна динамика градоустройствена и обемно-пространствена структура, включваща сгради и съоръжения от различни периоди и с разнообразни функции. Тези факти в съчетание с величественото внушение на самия скален масив и впечатляващите панорамни гледки към околностите, превръщат Перперикон в един от най-значимите археологически паметници в България, който има висока познавателна и културно историческа стойност не само за страната, но и за Европа и света.

Масштабните проучвания на Перперикон започнаха през 2000 г. и до момента са разкрити над 30 000 кв. м. с над 50 археологически структури от енеолита, бронзовата епоха, античността и средновековието.

От 2003 г. Община Кърджали води целенасочена политика за опазването и експонирането на археологически комплекс "Перперикон", като се стреми да превърне паметника в атрактивна туристическа дестинация.

От април 2015 година Община Кърджали реализира проект "Перперикон – минало за бъдеще", Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ 24-10M1-28, който се финансира по Мярка 1 "Реставриране, обновяване и опазване на културното

наследство" на Програма БГ 08 "Културно наследство и съвременни изкуства", финансирана от Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство (ФМ на ЕИП) 2009-2014. реализиране на проект "Перперикон – минало за бъдеще". Договорът е на стойност 748 203, 60 евро и в рамките на 25 месеца по проекта ще бъдат експонирани единадесет обекта от античния и средновековен град Перперикон. Това поредния проект за комплекса осъществяван с финансовата подкрепа на външни донори.

Основната цел на проекта "Перперикон – минало за бъдеще" е да се възстанови, съхрани и популяризира археологически комплекс "Перперикон" като уникална част от българското и европейското културно наследство.

Проектът е насочен към:

- Жителите на община Кърджали от различни социални и етнически групи, вкл. и роми;
- Специалисти в областта на културното наследство от България и Норвегия, Исландия и Лихтенщайн – историци, археолози, изследователи, архитекти с интерес към историята и представители на институции, отговарящи за опазването на културното наследство;
- Посетители на Археологическия комплекс "Перперикон" – български и чуждестранни туристи, ученици и студенти, пенсионери и граждани от други социални групи.

Основните дейности по проекта са свързани с консервационно-реставрационни работи и експониране на античен и средновековен град Перперикон съгласно изготвения, съгласуван и одобрен работен проект, който обхваща югозападната част на Акропола. До края на април 2017 г. ще бъдат консервирани и реставрирани сгради, съоръжения и урбанистични структури, находящите се в тази част, а именно – 3 олтара, черна, 4 жилищни сгради, кре-

постната стена на Акропола с 2 бастиона, полигонална кула и уличната мрежа.

Експонирането на 11-те обекта от античния и средновековния град Перперикон ще направи тази част от комплекса по-атрактивна за посетителите. Също така ще позволи туристите да получат по-добра представа за живота на хората от различни епохи и култури без това да застрашава както паметника, така и самите посетители.

По проекта се организират и провеждат и промоционални събития за популяризиране на Перперикон. През месец октомври 2016 г. в Кърджали бе проведен промоционален семинар "Перперикон – минало за бъдеще", в който участваха историци, археолози, научни работници, представители на институции, отговарящи за опазването на културното наследство, архитекти с интерес към културното наследство и др. Също така бе организиран "Ден на Перперикон" в Регионалния исторически музей – Кърджали. Археологическият комплекс "Перперикон" бе презентирал и в 4 учебни заведения в област Кърджали, в които се обучават деца и младежи от ромски произход.

"Този документ е създаден с финансовата подкрепа на програма БГ08 „Културно наследство и съвременни изкуства“ по Финансов механизъм на Европейско Икономическо Пространство. Цялата отговорност за съдържанието на публикацията се носи от Община Кърджали и при никакви обстоятелства не може да се счита, че тази публикация отразява официално становище на Финансов механизъм на Европейско Икономическо Пространство и Програмния оператор на Програма БГ08

Туристически маршрути около

Разположена е в Преспанския дял на Западните Родопи, в източното подножие на връх Св. Дух, 1671 м н.в., капацитет 18 легла, с вътрешни бани и тоалетни, отопление на ток и твърдо гориво, туристическа столова и кухня.

Стопанин: ТД „Момчил юнак“ – с. Момчиловци, община Смолян

Изходен пункт: с. Момчиловци – хижа „Момчил юнак“ (жълта и червена маркировка) - 10 км асфалтов път (2.30 часа по маркирана пътека)

Тръгва се от селото на север по шосето в посока към връх Момина вода, достига се параклис, а след него чешма на асфалтовото шосе, идващо от Рожен. Маркираната пътека (жълт цвят) пресича на места завоите на пътя и извежда до чешмата. От нея се тръгва вдясно (североизток) по асфалтовото шосе (червена маркировка), прехвърля се билото при параклис „Св. Неделя“. Пътят пресича обширни поляни по западния скат на връх Св. Дух, а след това по северния му склон излиза на седловина, от която в югоизточна посока за 10 минути се достига хижа „Момчил юнак“.

Хижа „Момчил юнак“

Хижа „Момчил юнак“

Съседни обекти:

1. Хижа „Момчил юнак“ – седловина Рожен – Пампорово (червена маркировка) - 4.30 часа

Маршрутът е част от европейския туристически маршрут Е-8. От хижата се тръгва на северозапад до седловина Овчарско гробище, обхожда се от север връх Св. Дух, а след това и западния му склон. Пресичат се обширни поляни, преминава се край параклиса „Св. Неделя“ и се достига чешма, където има важно туристическо кръстовище (1 час).

Оттук на север води пътеката за хижа „Пашалийца“, а на юг - за село Момчиловци. Продължава се по асфалтов път в посока запад-югозапад, подминава се разклонът за

Роженската обсерватория и след около 1.30 часа се достига седловината Рожен (общо 2.30 часа от хижа „Момчил юнак“). През нея преминава асфалтово шосе, свързващо Пловдив със Смолян. От седловината бързо се слиза през обширни поляни край параклиса „Св. Пантелеймон“. Подсича се от север връх Позлачица и в общо направление югозапад се достига до пътя село Левачево – село Проглед (3.30 часа). Следи се билото на рида Джубралица в западна посока и през изголистна гора се излиза

на панорамното шосе Пампорово – Смолян. След 10 минути в южна посока се излиза в централната част на Пампорово при хижа „Студенец“ (4.30 часа). Хижа е в генерална реконструкция и не приема туристи.

2. Хижа „Момчил юнак“ – местността „Хайдушки поляни“ – хижа „Преспа“ (червена маркировка) - 2.15 часа

Маршрутът е част от трасето Е-8.

От хижата в източна посока за 30 минути се стига до па-

метника на връх Чуката. Маркировката минава през него и за още 30 минути се стига до централната част на курортната местност Хайдушки поляни (1 час). През нея минава камионен път, свързващ село Манастир (7 км) на север със село Славейно (15 км) на юг.

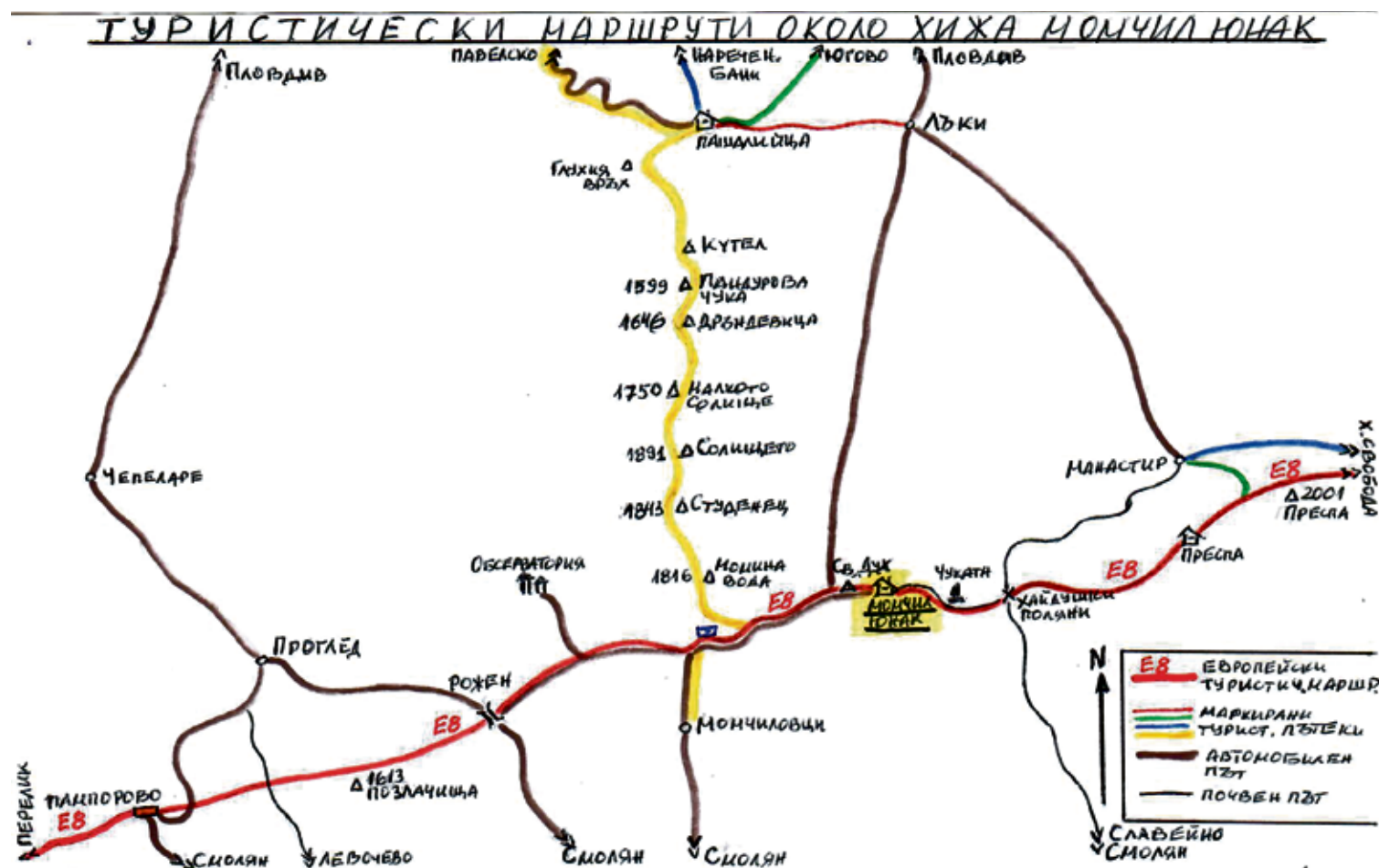
От центъра на Хайдушки поляни в източна посока край параклиса „Св. Богородица“ и много вили за 30 минути бързо се достига билото. Пътеката извира през гъста изголистна гора, минава край чешма, излиза на билната просека,

прехвърля билото и достига хижа „Преспа“ (1802 м н.в., 52 легла, етажни бани и тоалетни, отопление на твърдо гориво, туристическа кухня и столова).

3. Хижа „Момчил юнак“ – хижа „Пашалийца“ (червена, жълта маркировка) - 7 часа

До разклона за хижа „Пашалийца“ се върви на запад по пътя (червена маркировка), описан в маршрут 1 (1 час). Оттук рязко се сменя посоката на север по маркираната с жълт цвят пътека, тръгва се по билото на Радюва планина, траверсира се връх Студенец и по стар римски път сред дъбова гора се излиза на откритата поляна. От нея се продължава по пътя на север, след 30 минути се подсича от запад връх Солицето (1891 м н.в. – първенец на Радюва планина), преминава се седловината между върховете Солицето и Малкото Солище и след около 1 час сред борова гора се достига чешма (3–3.30 часа). Следват леки спускания и изкачвания на пътя, подминава се от запад връх Дръндевица, излиза се на седловина пред връх Пандурова чука, който се заобикаля от запад, и се пристига на следващата седловина пред връх Кутел. Подсича се от запад връх Кутел и през гора се достига карстовата падина, покрита с рядка борова гора и ливади. Оттук пътеката поема нагоре, излиза в източното подножие на Глухия връх, продължава на изток, достига асфалтово шосе и в източна посока по него след няколко минути достига хижа „Пашалийца“ (1604 м н.в., 73 места, етажни бани и тоалетни, локално отопление, туристическа столова и кухня, бюфет).

Йордан Йорданов,
експерт в БТС

хижите на БТС

Хижа „Пашалийца“

Хижа „Преспа“

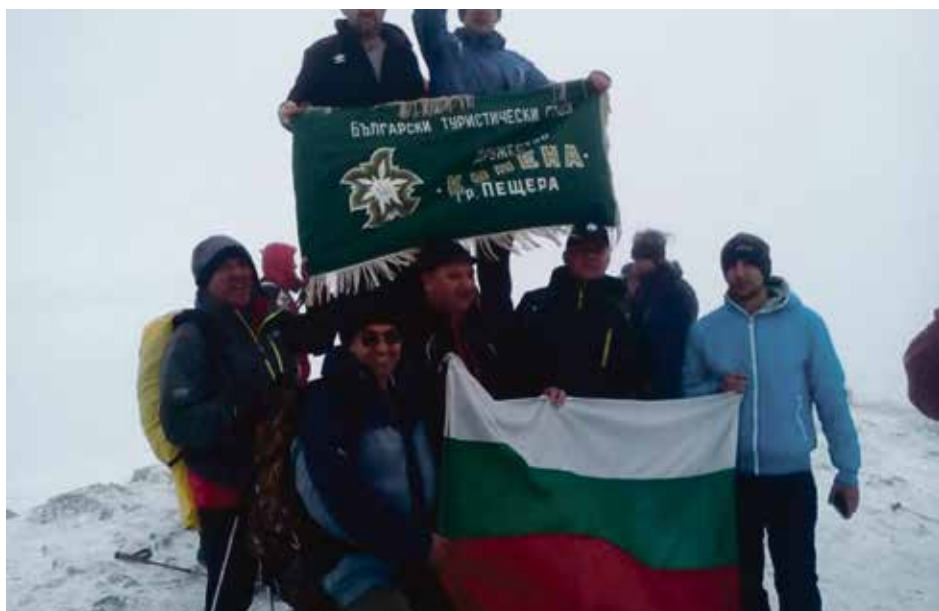
Изкачване на връх Трем в Сува планина

С тридневен успешен преход и изкачване на връх Трем (1810 м н.в.) в Сува планина се похвали Георги Киев - председател на ТД „Купена“. Деветима представители от Пещера потеглиха в петък за Ниш, за да вземат участие в масовото покоряване на планинския масив. Поканата за участие бе отправена към нашенците от ТД „Железник“ и се провежда ежегодно в последните дни на февруари. „Тази година се включиха 800 планинари от Македония, Сърбия, България и Черна гора. Мъглата, вятърът и заледяванията не успяха да попречат на опитните планинари да постигнат целта си“, коментира Киев. В приятелска среща алпинистите си размениха паметни сувенири и се увериха, че отново ще се видят през 2018 г.

Сува планина се намира в югоизточ-

ната част на Сърбия, дълга е 45 км и широка 15 км. Тя започва на изток от Ниш и завършва югозападно от Бабушница в Лужничката долина, където тече река Лужница. Сува планина е внушителен планински масив в Югоизточна Сърбия. Със своите върхове и гористи склонове доминира ландшафтът на този дял на Сърбия. Северната ѝ страна се отличава със стръмни и отвесни варовикови стени и улей, по които се спускат стръмни сипеи. Двата най-лични върха на Сува планина са Трем и Соколов камен, разделени от седловината Девоички гроб. Заради внушителните стени и варовикови хребети, които предлагат чудесни обзорни гледки, тя е истинско предизвикателство за планинарите, които я наричат „Алпите в Южна Сърбия“.

Димитър Насков

Етапи в развитието на туризма Туризмът в епохата на Средновековието

Продължение от бр. 2

При късния феодализъм, макар и бавно, започва развитие на пътешествията, в които участват предимно млади хора от аристократичен произход. Освен старите религиозни центрове интерес представляват и градове, като Йорк, Сантяго де Компостела, Авиньон, Киев, Новгород, Прага, някои католически и православни манастири, които са центрове на духовен живот. Обектът на посещения са първите университетски градове, столични градове, като Париж, Виена, Лондон, Краков, Мадрид и др. Организиран се първите редовни превози на хора и поща с дилижанси. С отслабване на феодалната власт се появяват скитници, пътуващи артисти и занаятчии. Постепенно се създава мрежа от заведения за обслужване на пътуващите. Обикновено това са крайпътни заведения от типа на хановите с възможности за пренощуване, хранене, смяна на коне и екипажи. В самите посетени места също възникват заведения за хранене и ношувка, за покупка на сувенири, появяват се първите доброволни, а по-късно и платени екскурзоводи.

Въпреки застиналостта на феодалните общества в тях се извършват, макар и много бавно, социално-икономически и духовни промени, които се отразяват положително върху пътешествията. Темпът на тези промени се увеличава под влияние на откритията в естествените науки, Великите географски открития, започналата колонизация на страни извън европейския континент и някои други обективни исторически събития.

Периодът на дълбоки светогледни промени и преосмисляне на настоящето и миналото започва към края на Средновековието и се определя като Възраждане или Ренесанс. Това е период на реабилитация на свободния човешки дух на закостенялостта на феодалните общества. Класическата страна, родина на европейския Ренесанс, е Италия, където този период започва през XIII-XIV в., а по-късно се разпространява във Франция, Фландрия, Холандия, Англия, Бавария, Швейцария, Австрия и други части на Европа. Ренесансът започва неслучайно в Италия – страната, в която навсякъде личат следите на голямата гръко-римска антична култура, страна, разпокъсана на множество княжества и градове-държави, които търсят своята идентичност и просперитет след прекъсването на връзките с Изтока в резултат на арабското и османското нашествие. За пръв път именно хората на изкуството и интелектуалците от италианските градове излизат от духовния затвор на феодализма и се обръщат към ценностите на античността, възражда се интересът към природата и природните явления.

През зрелия Ренесанс центърът на духовния живот се премества към Атлантическа Европа – Франция, а също Англия, Фландрия и Холандия – протестантски страни, в които най-бързо си пробиват път новите капиталистически отношения и които имат геополитическо предимство по отношение на свободното корабоплаване и връзките с Новия свят, Индия и Африка.

През Средновековието (около 1500 година) започва т.нар. Голямо пътешествие (Grand Tour), в което участват млади аристократи от Централна и Северна Европа, посещаващи главно Италия, но и други земи от Средиземноморска Европа. Синове на благороднически фамилии тръгват на дълго пътешествие, за да опознаят Европа и паметниците на античността. В началото на периода средната продължителност на едно такова пътуване е била 4 години, възрастта на участниците – 23 години, докато към края на времето на Гранд Тур (около 1820 г.) тази продължителност спада на 3-4 месеца, като възрастта респективно нараства на 40 години. Твърде важна особеност на Гранд Тур е, че мотивацията на пътешествията вече не е нито завоевателна, нито търговска. Главната цел е познавателна – разширяване на културата, езиковите и религиозните познания. Участниците в Гранд Тур обикновено пътуват с цяла свита. По техните постоянни маршрути (напр. от Париж през Дижон по долината на Рона към Женева и Италия) възникват странноприемници, станции за почивка или смяна на конете, наема се допълнителен обслужващ персонал, водачи, екскурзоводи. Пътуването е дълго, понякога опасно и мъчително. Младите аристократи имат нужда и от развлечения, музика, подходящи блюда. Всички тези обслужващи дейности с времето стават постоянна професия на много хора в посещаваните места. Обслужването на гости дава начало на редица потомствени професии.

Друг важен пробив в средновековната застиналост е създаването на държавни служби за редовни или междуградски съобщения с пътнически и пощенски дилижанси.

През XVII-XVIII в. се активизира използването на някои минерални бани за лечебни цели и почивка на короновани глави, знатни особи и техните придворни. За нуждите на аристокрацията някои стари римски терми се превръщат в бански курорти – Карлсбад, Виши, Байройт, Баден-Баден, Евриан, Спа, Бат и др.

Ренесансът съвпада по време с големите научни и географски открития. Строят се големи платноходни кораби, пътуванията стават по-евтини, по-далечни и редовни, организират се множество експедиции с научно-познавателна насоченост. Ако първите пътувания са с разузнавателно-завоевателна цел, следващите имат ясно изразена насоченост към поддържане на администрацията, търговските връзки и към нарастваща роля на научноизследователската и познавателната мотивация.

Епохата на Средновековието и развиващият се капитализъм бележат качествен и количествен ръст на пътешествията. Те все още не са туристически, все още са класово ограничени за знатните и някои представители на зараждащото се трето съсловие и интелектуалците. Но вече се зараждат бъдещите курорти, създадени са някои от предпоставките за обособяването на стопанските дейности, обслужващи пътешествията, които са предимно познавателно-развлекателни.

Продължава в бр. 4

В своята близо 90-годишна история българските алпинисти постигнаха сериозни успехи както по нашите, така и по планините на света. Те развяха българския триколор на 14-те надоблачни гиганта, наречени осемхилядници, стъпиха на 7-те континентални първенци, а 13 българи погледнаха света и от най-високата точка на планетата. Българските алпинисти успяха да впишат имената си и в списъка на първопокорителите на девствени върхове, на които да оставят значима българска следа, като ги назоваха с наши, български имена.

Началото на тази нова насока в развитието на нашия алпинизъм започва през 1968 г., когато пет армейски алпинисти изкачват два върха в Памир, на които преди това не бе стъпвал човешки крак. Съгласно едно неписано правило алпинистите, които първи стъпват на подобен връх, който е и безименен, имат право да му дадат подходящо име. Благодарение на това на 4 и 12 август 1968 г. на картата на Памир се вписват върховете Шипка – 6254 м, и България – 5666 метра.

После нещата поеха своя път и към настоящия момент на картата на света има 44 върха и 21 алпийски маршрута с български имена. Български имена има в Хималаите, Каракорум, Памир, Андите, Кавказ, Монголски Алтай, Тянь Шан и Антарктида. За някои от тях ще ви разкажем в следващите броеве на вестник "Ехо".

Долината на р. Бартанг е една от най-големите в Памир. Заградена е от два големи хребета – на север Язгулемския, който е и крайна южна граница на Централен Памир, а на юг Рушанския – най-северна граница на Югозападен Памир, река Бартанг с горните си притоци Кудара и Танимас служи като естествена граница между Централен и Югозападен Памир. Това е Горнобадхшанската автономна област на Таджикистан.

Отдалечен и труднодостъпен, районът на долината е едно от малко посещаваните места в Памир. Поради това тук много върхове с височина между 5000 и 6000 м все още чакат своите първооткриватели. В горния ѝ край мощно се извисяват и някои от най-известните върхове на Памир – Независимост, бившият Революция – 6974 м, 26-те бакински комисари – 6834 м, Парижка комуна – 6359 м, Ляпназар – 5988 м, донесли не едно отличие на съветските алпинисти в шампионатите по алпинизъм.

Подстъпите към долината на р. Бартанг се осъществяват от столицата на Таджикистан Душанбе и от киргизкия град Ош. И по двата пътя се преминава по известния Памирски тракт Ош–Хорог–Душанбе. По първия път от селището Рушан се навлиза срещу течението на реката, а по втория – през селището Кудара се слиза надолу по течението ѝ.

През юли 1968 г. върховете в долината на р. Бартанг са обект на съвместния сбор на алпинистите от Въоръжените сили на бившия СССР и Българската народна армия. Снабдени с наличната алпийска техника, 14 съветски и 5 български алпинисти, придружени от 27 войници обслужващ персонал, се отправят към долината. Целта на съвместната експедиция е не само спортна. Освен да направи опит за изкачването на непокорената южна стена на връх Революция и на някои непокорени върхове, тя трябва да открие и пътища за проникването в този район на глациолози и геолози.

Ръководител на сбора е известният съветски алпинист змс Владимир Рацек, а в негова помощ като технически ръководители са мс Виктор Некрасов и змс Енчо Петков. От българска страна в експедицията участват още Борис Овчаров, Димитър Дончев, Димитър Бърдарев и Димитър Джуларов.

Разстоянието от София през Москва до Ош е прелетяно на един дъх. Оттук стройната организация на алпинистите от Въоръжените сили на СССР поема българите и още същата нощ ешелонът от четирите камиона

с 15-те алпинисти и 5-тонния товар се отправя към сърцето на Памир. В продължение на три дни той преминава дългия път през красивата Алайска долина, пресича Заалайския хребет през прохода Казил-Арат – 4200 м, и навлиза в пустинята Маркан-су (Долината на смъртта). После край езеро-

Сънят не идва. Появява се и главоболне. Сутринта навлизат в стръмен 300-метров леден улей, където се налага да се копаят много стъпки в твърдия лед. Накрая се излиза на голямо снежно плато, откъдето се вижда върхът. Технически трудности нагоре няма, но силите почти ги на-

пречи скален праг, издигащ се на 300 м. Преодоляхме го и се наложи отново да бивакуваме. Тук, на острия ръб, с мъка намерихме място за подготовка на площадка. Ледените участъци покрихме с камъни, които бяха значително по-топли, и върху тях опънахме палатките си. Прекарахме трудна и

С върховете Шипка и България армейските алпинисти поставят началото

то Каракул и най-високото съветско селище Кара-Арат поема по долината на р. Бартанг. Нагоре движението на камионите е невъзможно и следващият етап от пътуването се осъществява само с помощта на вертолет. На 3700 м алпинистите устройват своя базов лагер, над който се издигат заснежени чела на много върхове над 5200–5300 м.

Разположен на ледника Язгулем-Дара, непосредствено под големите стени на върховете Революция, 26-те бакински комисари, Ляпназар, както и в основата на няколко непокорени догаба върха, лагерът предлага прекрасни условия за успешна работа. Едва отпочинали от дългия и изморятелен преход, тримата българи – Овчаров, Дончев и Бърдарев, поемат към един от непокорените върхове в района, висок 5666 м. Поради заболяване на един от тройката и неправилното разпределение на силите след тридневно изкачване нашите алпинисти са принудени да се върнат, когато до целта им остават само 150–200 м.

Няколко дни след това, заедно с петима съветски алпинисти, Овчаров и Дончев тръгват към друг непокорен връх. Този път целта им е кота 6254 м. Рано сутринта на 3 август те потеглят към безименния и неизкачван връх, висок 6254 м. Движейки се по силно насечения ледник, вечерта стигат до подножието на стената. На леда опъват две палатки, в които се настаняват по четирима души в общи спални чували. През нощта непрекъснато слушат грохота на падащите лавини и каменопади, а сутринта се събуждат, затрупани от нова снежна покривка.

Въпреки това, разделени на свързки, поемат по стръмния леден склон и през трудни скални участъци, където се налага да забиват много клинове. Надвечер на малка площадка с мъка опъват палатките.

Вече се чувства и височината.

пускат. Бавно, с повече почивки, към 15,30 часа достигат върха двамата българи и трима съветски алпинисти. Радостта е голяма. Издигат пирамида. Пишат записка, в която отбелязват датата на изкачването, състава на групата, деня на победата и общото желание върхът да бъде назован Шипка в чест на 90-годишнината от славната Шипченска епопея. Тръгват внимателно по обратния път. В лагера се радват на големия успех.

След няколко дни почивка българските алпинисти отново са на път – вече в пълен състав. Операцията на крака на Енчо Петков, направена в полеви условия, е завършила успешно и цялата група се отправя към втората си цел.

"Изборът на обекта за втория връх – разказва Енчо Петков – не беше труден. Точно срещу нашия лагер се издигаше една скално-ледена пирамида с височина 5666 м. Връх неизкачен, красив, по-висок от кавказкия първенец с 30 м и от Монблан, с близо 1000 м. Имаше стръмни склонове изискващи техника на катерене както по скала, така и по леда.

Започнахме изкачването на 11 август. Катерехме се по западното скално ребро, което излизаше на малък обратен връх, отклонил се на изток от връх Шипка. Негов съсед по-нататък бе връх Революция, а вдясно от нас – целта ни. С изкачването си искахме да съединим тези три върха.

Времето все още се мръщеше. Преваляваше сняг, духаше вятър, а мъглата, която ни обгръщаше, ни затрудняваше много в избора на пътя. Преди мръкване намерихме удобна ледена площадка, където на завет разположихме малките си палатки. На следващия ден времето продължи да бъде лошо. Отново мъгла, снеговалеж и студен вятър. Изчакахме подобряването му и едва към обед напуснахме мястото на бивака. Пред нас се из-

гълга нощ.

Третият ден дойде по-ведър и приветлив. Небето бе ясно, а вятърът поутихна. Предстоеше ни труден път през стръмния леден гребен, както и през двата „жангарма“ – Черния и Червения. След осемчасово катерене излязохме на предвръхния гребен. Пред нас се разкри красива ледена пирамида, украсена с малка островърха скална шапка – нашият връх. Изкачихме се на него с вълнение. Без да се замисляме, еднотушно решихме да го наречем България.

Направихме много снимки, написахме традиционната записка с имената на първооткривателите и предложението за наименование на изкачения връх и поехме надолу. След три дни събрахме багажа си на път за родината."

На 27 август нашите алпинисти са приятно изненадани. В Ташкент ги приема ген. Лященко, който ги уведомява, че Президиумът на Таджикската ССР е дал съгласието си двата върха, намиращи се на територията на републиката и изкачени за първи път от тях, ще носят предложените от българите имена.

Първият съвместен сбор между алпинистите на Въоръжените сили на СССР и Българската народна армия завършва с пълен успех, и то най-вече за нашите алпинисти. За първи път в историята на българския алпинизъм два непокорени и безименни върха са назовани с български имена. На единия от тях – България, е направено самостоятелно премиерно изкачване, а на Шипка двамата българи се изкачват заедно със съветските алпинисти като равностойни техни партньори. Далеч, на хиляди километри от България, сред безбрежния океан на памирските върхове, вечно ще стоят двете свидни за всеки българин имена – България и Шипка, заслуга за което имат армейските алпинисти.

Доц. Сандро Бешев

Историческият музей в гр. Батак е създаден през 1956 г. Музеят предлага няколко експозиции: археология, българските земи през XV-XIX век, етнография и нова и най-нова история. В Историческия музей можете да видите богат снимков и документален материал от историята на града, оригинални вещи от епохата на Възраждането, Априлската епопея от 1876 г. и Руско-турската освободителна война, а в подземния етаж - крипта на антифашистите от Батак.

Костница "Света Неделя"

Баташката църква "Св. Неделя" е построена през 1813 г. Нейни създатели са брациговските майстори Марко Зисо и Петър Чомпъл. През първата половина на XIX век на българите е било забранено да строят църкви, но въпреки това кметът на Батак Балин Петър успял да получи разрешение от пловдивския паша. Тогава жителите на Батак построили църквата "Св. Неделя" за 75 денонощия. Осветил я епископ Дионисий от град Пазарджик.

№38 Исторически музей – гр. Батак

Църквата представлява кръстовидна куполна сграда, изградена от камък и вкопана метър и половина в земята. Подът и покривът на църквата са застлани с каменни плочи. Вътре има три отделения - мъжко, женско и олтар, в които се влиза през отделни врати. Около нейния двор има изгра-

дена двуметрова ограда, наречена Калето. Освен за богослужение църквата служела и за килийно училище. По време на Априлското въстание тя е последната крепост на батачани в борбата им за национално освобождение. Непосредствено след Освобождението е превърната в костница-музей.

Западно от историческата църква се издига християнският храм "Света Богородица", един от най-големите в Пловдивска област.

Балиновата къща в Батак е обявена за архитектурен и исторически паметник на културата през 1968 г. Тя е образец на традиционната баташка архитектура. Изложбата в нея етнографска експозиция е посветена на традиционната народна култура в Батак от края на XIX в. до 40-те години на XX в.

Шаровата къща е архитектурна и историческа културна ценност от 1968 г. В нея е разположена библиотеката и музейната изложбена зала "Борис Шаров", в която музеят урежда временни експозиции.

ПОКАНА УС на Туристическо дружество "Руен" – гр. Пловдив, свиква ОБЩО СЪБРАНИЕ на 20.04.2016 г. в 18:00 часа в салона на ТД "Шипка", ул. "Крушево" № 1, със следния ДНЕВЕН РЕД:

1. Утвърждаване на нови членове.
 2. Отпадане на нередовни членове.
 3. Отчетен доклад на УС за дейността на ТД "Руен" през 2016 г.
 4. Отчет на КК.
 5. Приемане бюджета за 2017 г.
 6. Прекратяване мандата на председателя на УС и КК и членовете на УС и КК поради изтичането му и освобождаване от отговорност.
 7. Избор на нов УС, председател на УС, КК и председател на КК.
 8. Избор на делегати за ОС на БТС и ТС "Чернатица".
 9. Промяна в Устава на ТД "Руен".
 10. Утвърждаване на официален интернет сайт, лого (емблема) и нови членски карти на ТД "Руен".
 11. Утвърждаване на решения на УС относно хижата.
 12. Вземане на решение за стопанисване на хижата.
 13. Разни.
- При липса на кворум събранието ще се проведе в същия ден от 19:00 часа, на същото място и при същия дневен ред.
Избраните делегатите да носят лична карта и членска карта.

Миглена Иванова е на 46 години, а Георги Георгиев на 59. И двамата са членове на ТД "Добротица" в гр. Добрич. Преди три години Миглена се включва в Националното движение "Опознай България – 100 национални туристически обекта", а една година по-късно се включва и Георги. И двамата са събрали над 100 печата и са носители на златни значки. "Природата цял живот ме е привличала" – споделя Георги. - Да посещавах обек-

тите с туристи, е много по-приятно, защото те знаят много неща.

Сред любимите дестинации на Миглена са Бунтовна, Копривщица, Добърско, Велико Търново, а Георги има предпочитания към пещерите – особено Съева дупка и Снежанка. Взели са си книжки и за участие в Националното движение "Покорител на 10-те планински първенци". Досега са изкачили 4 върха.

За нас, българите, петвековното турско робство си остава най-мрачното време – освен другото, и защото замира икономическото ни, социалното и културното развитие. Погледнато от Лондон и Париж, падането на България под османско владичество представлявало само дребна случка от главните етапи на турското нашествие на Запад. Изчезването на една европейска държава, ако и създадена преди повече от 7 столетия, не предизвиквало никакво особено възмущение: "Не се ли отнасяше, именно, за онази, изповядваща схизмата страна, чието население оспорваше властта на римския папа, и, което въпреки, не би могло да бъде схващано като напълно християнско?", казвали видни европейски политици ("La rose de Balkan", История на България за чужденци от проф. Ив. Илчев – на френски).

Петстотин години по-късно, когато европейските държави са укрепнали достатъчно, с изострени апетити към територии и зони на влияние, съдбата на Балканите започва да заема централно място. След Априлското въстание се чуват заплашителни речи, дипломати пишат енергични ноти, прогресивни и влиятелни дейци от различни националности все по-настойчиво призовават към отхвърляне на отоманското иго. При решаването на т.нар. "Източен въпрос" се преплитат интересите на царска Русия, Отоманската империя, големите европейски сили и на поробените балкански и кавказки народи.

Избухването на Руско-турската война (1877-1878) е едно от най-значителните събития през втората половина на 19-и век. Можем да наречем войната "имперска", една от многото, които в продължение на столетия водили Руската и Отоманската империи, но за нас, българите, тя е „Освободителна“.

Окръжаването на Априлско въстание си останало самотен връх в битките за национална независимост, отчаян вопъл, отправен към света. Вопъл за помощ, чул от цар Александър II, който предприел решителна крачка – обявил война на Турция. Руснаците приели тази крачка присърце – нали цели да помогнат на своите братя "во Христос". Като отделна част от руската армия се сражава и български доброволен отряд – Опълчението. За свободата ни загиват още румънци, финландци и др.

В паметниците за онова време – величави или съвсем скромни, от гранит, мрамор, бронз или просто надгробни плочи, България излива своята мъка и благодарност. Само през 1878 г. са издигнати около 400 паметника. Организационната работа по монумента "Цар Освободител" в Со-

Паметен знак, посветен на последните сражения за Плевен, на магистралата София-Плевен. Изработен от врачански варовик и мозайка. Надписът гласи: "И тиранни, и вериги русинъ завсегда разбъ ги. Пагна Плевень! День Велики!", Ив. Вазов

Велико Търново – Паметник-костница на загинали в Руско-турската война (1877–1878) и във войните през 1912–1913, 1915–1918)

Село Негушево – Паметник на загинали руски воители от Преображенския полк

Руско-турската освободителна война в гранит и бронз

Плевен, детайл от паметника "Скобелев отряд"

Плевен, паметникът "Донски казаки"

гинал в сраженията за Ескизаара (19 юли 1877 г.).

Чак до Родопите достигат белокаменните народни признания. В с. Хвойна, Смолянско, извисява ръст фигура на неизвестен руски военен куриер. Посвещението е от големия наш драматург Станислав Стратиев: "Воински погине жаген край чешма на път от щаба на ген. Черявин в Златоград за Пловдив, януари, 1878 г."

И още едно посвещение – от Патриарха на българската литература Иван Вазов – бих искала да спомена. На 3 км източно от центъра на гр. Пловдив, вдясно на пътя за Цариград, два съседни паметника – стар и нов – бележат лобното място на Олга Скобелева – майката на ген. М. Д. Скобелев. През 1880 г. тя идва в България с благотворителна цел, но е убита при грабеж. Единият монумент е от мрамор, с богати релефи, и завършва с кръст. Надписът гласи: "Олга Николаевна Скобелева, родена на единадесети март 1823 г. С цел висок красна при насъ дойде ти, но ръка ужасна твоите дни съкрати. Светице, прости!" Ив. Вазовъ. Убита от злодей на шестий юлий 1880. Вечно признателен град Пловдивъ."

Другият монумент, пак на О. Скобелева, е кръгла колонада, в центъра на която е издигната женска фигура, прегърнала 2 деца.

Още много са паметниците за Руско-турската освободителна война – те са разпръснати из цяла България. В София повечето са ни познати. Мавзолеят-костница в гр. Плевен също е посещаван многократно. Затова аз ще приложа илюстрации на някои по-скромни и по-малко известни, но не по-малко възмущаващи, заради искрените възпоменания, които събуждат у нас.

Мариана Ангелова

фия бива извършена от Върховния поборническо-български комитет с пръв председател Стоян Заимов; обявява се международен конкурс, спечелен от италианеца Арналдо Дзоки. Народно събрание единогласно отпуска помощ от 50 000 лв. За повечето дружи паметници средствата се събират чрез доброволни пожертвувания. Паметта за военните месеци и дни е отбелязана навсякъде – с мавзолеи, храмове с високи архитектурни стойности, с камени кръстове на гробове в дворове на църкви, манастири, училища, местни гробища. Проследявайки тяхната нишка, можем да "извървим" пътя на руската армия (и опълченците) – от преминаването на Дунава (15 юни 1877), през сраженията на Предния отряд (Русе, Бяла, Варна и т.н.), отбраната на

Шипка, зимното преминаване на Балкана, освобождаването на София, боевете при Плевен, чак до победния край.

Преди повече от 100 години Ст. Заимов изрича знаменителни думи: "Признателна България ще сътвори и запали лампади, които вечно ще горят и светят на българската земя и отпук тяхната светлина ще се разнася по широката руска земя."

Словата върху паметниците възвръщат дълбоко. Встрани на възпоменателен кръст в памет на загинали руски воители около Арабаконашкия проход четем: "В памет на 28 нишнихъ чиновъ отъ Лейбъ. Гвард. Московско-го полка, павшимъ за Освобождение Болгарии въ деле подъ Арабаконакомъ, 21 ноеврия, 1877 г. Упокой Господи души усопшихъ рабъ твоихъ."

Надгробни плочи, напу-

кани и изронени, но устояли на 140 лета, в двора на църквата "Успение Богородично", Пловдив, ни карат да сведем глави: "Лейбъ-Гвард и Литовско-го полка подпоручикъ Максимъ... Бурмейсертъ. Умеръ здесъ 17-го января 1878. Упокой Господи душу раба твоего."

Камбанария, строена през 1886 г. в с. Бяла черква, Великотърновско, символизира спойката между руския и българския народ – източнотрапоземие. Скромното архитектурно оформление излъчва не по-малко благодарност към освободителите от импозантната кула-камбанария на Храм-паметника в с. Шипка, Казанлъшко. Висока 31 метра, тя има 17 камбани, изработени в Москва с обща тежест над 20 тона. 12 от тях – подарени от Руското артилерийско ведомство, 5 – от П. И. Оловяниш-

ников. Вътрешността на храма изографисват руски и български художници. Освен евангелски сцени, тук са и ликовите на български и руски светци и видни исторически личности. Иконостасът, изработен в Петербург, е от липово дърво и е позлатен, а иконите са рисувани върху кипарисова подложка от монаси от руския манастир "Св. Пантелеймон", Света гора, и са тяхно дарение. 17 каменни саркофага в подземие то съхраняват костите на загиналите при защитата на Шипченския проход руски воители и български опълченци – общо 18 491 души, в т.ч. 569 опълченци.

Могъща фигура на лъв, дело на старозагорския учител Ципоранов, увенчава братската могила на руски воители и български опълченци, както и на подполковник Павел Петрович Калитин, за-

Бартоломеу Диаш носителят на добра надежда

През 1487 г. португалският крал Жоао II решава да изпрати на юг покрай крайбрежието на Африка два военни кораба с оръдия и транспортен кораб с припаси. Начело на експедицията застанал опитният мореплавател Бартоломеу Диаш.

Няма доказателства, че пряката задача е била да се достигне до Индия. Най-вероятно се предвиждало по-нататъшно проучване на западното африканско крайбрежие - голяма част от което вече била добре позната на португалските капитани.

Експедицията тръгнала от Лисабон през август 1487 г.

Отначало корабите плавали по обичайния и познат маршрут покрай африканския бряг. Преминвайки границата на достигнатото дотогава, на 18 декември Диаш открива залив, който нарича „Дева Мария“ (вероятно заливът Уолфиш бей в днешна Намибия).

Но отвъд Южния тропик пред погледа на мореплавателите се разкривал пустинен и слабо разчленен бряг. Сякаш били навлезли в друг свят: голи скали, често забулени в мъгла, сиви краски - нищо не напомняло добре познатата на португалците живописна, тропическа Африка. Тук Диаш издигнал първия си „падрао“ (каменна колона с кръст, името на краля и датата на слизането на брега) и оставил транспортния кораб. Експедицията продължила на юг, покрай пустинния бряг, който непрестанно леко се отклонявал на изток.

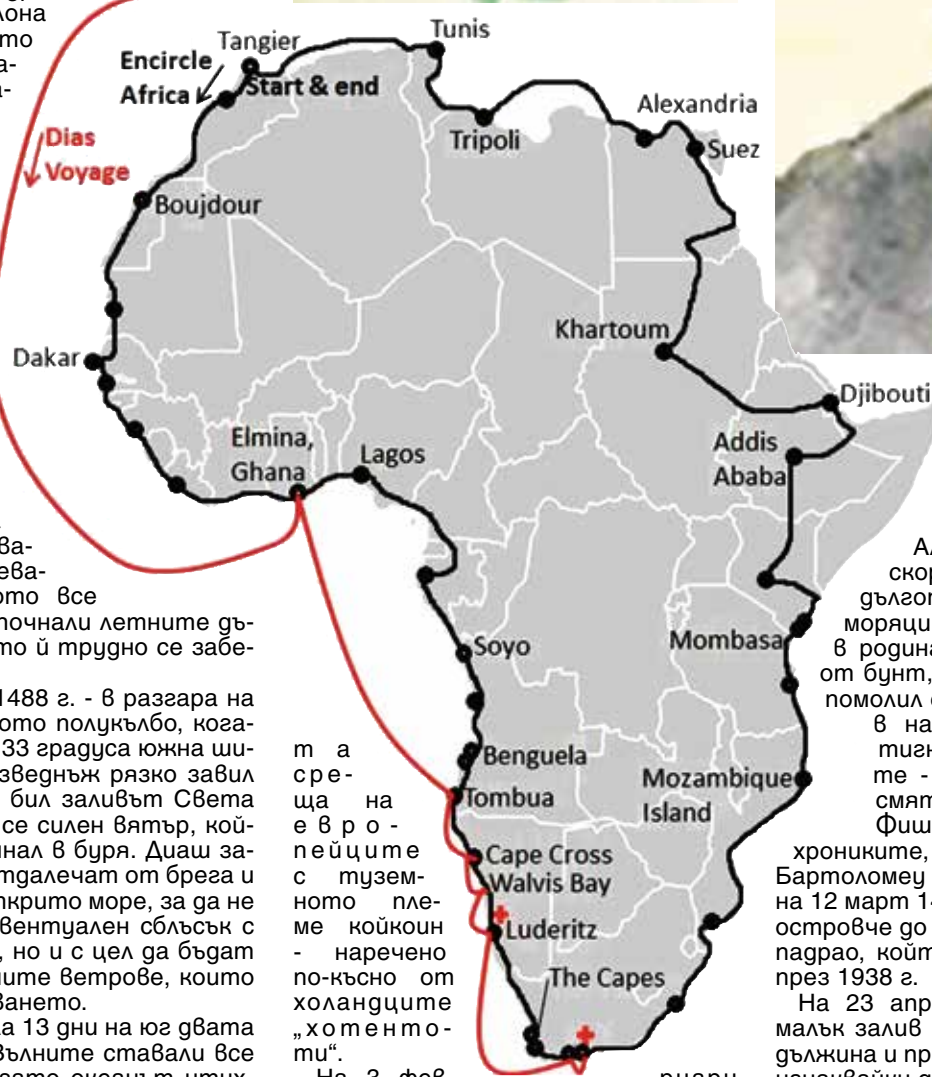
Диаш пропуснал възможността да стане откривател на Оранжевата река, защото все още не били започнали летните дъждове и устието ѝ трудно се забелязвало.

През януари 1488 г. - в разгара на лятото в Южното полукуло, когато достигнали 33 градуса южна ширина, брегът изведнъж рязко завил на запад (това бил заливът Света Елена). Появил се силен вятър, който скоро преминал в буря. Диаш заповядал да се отдалечат от брега и да излязат в открито море, за да не се стигне до евентуален сблъсък с подводни скали, но и с цел да бъдат избегнати южните ветрове, които пречели на плаването.

Бурята носила 13 дни на юг двата малки кораба. Вълните ставали все по-студени. Когато океанът утихнал, Диаш поел курс на изток. Корабите плавали няколко дни в тази посока, но бряг все не се виждал. Тогава той правилно предположил, че е заобиколил южния край на Африка. За да провери, насочил корабите на север. След 2-3 дни в далечината се показали планини, а сетне и висок бряг по протежение от запад на изток, покрит със зеленина. Диаш влязъл в залив, който нарекъл „Баия душ вакейруш“ (Залив на пастирите), защото на един хълм португалците видели стадо крави и неколцина полуголи пастири. На

брега слезли моряци, за да попълнят запасите с вода, но не намерили нито извори, нито потоци.

Португалците отишли малко на изток, в залива Мосел, на 22 градуса източна дължина. Тук също видели стада крави. Туземците-пастири ги откарвали, а сами останали на хълма, като викали и размахвали ръце. Диаш стрелял в тях с арбалет, един от аборигените бил убит, а останалите избягали. Португалците отишли при убития „негър“ и видели, че косата му е „като вълна“, а кожата - с цвят на „сухи листа“, много по-светла от тази на населението в Западна Африка. Това била първа-

та средна е вропейците с туземното племе койкоин - наречено по-късно от холандците „хотентоти“.

На 3 февруари 1488 г., след като попълнили запасите си от питейна вода, португалците поели покрай брега право на изток. На 26 градуса източна дължина те стигнали до широко отворен към океана залив, наречен сетне „Баия лагоа“ (Заливът на лагуна) - това название по-късно било изопачено на „Алгоа“. Оттам вече брегът плавно завивал на североизток, към Индия. Диаш разбрал, че корабите му са заобиколили цялото южно крайбрежие на Африка и се намират в Индийския океан.

Морският път към Индия около Африка бил намерен!

Вероятно именно в Алгоа отпадналите от скорбут, изтощени от дългото скитане в океана моряци поискали да се върнат в родината си. Опасявайки се от бунт, Диаш отстъпил, като помолвил само за още 3 дни. Така в началото на март достигнал река Рио ду Инфанте - повечето историци я смятат за днешната Грейт Фиш. Както е описано в хрониките, „с дълбока тъга“ там Бартоломеу Диаш завил обратно и на 12 март 1488 г. поставил на едно островче до брега своя най-далечен падрао, който бил отново намерен през 1938 г.

На 23 април корабите влезли в малък залив на 20 градуса източна дължина и престояли там до 15 май, изчаквайки да преминат бурите. На 16 май Диаш продължил плаването към дома и заобиколил нос, който нарекъл „Свети Брендан“ (дн. Иглен нос). Той не подозирал, че това е най-южната точка на Африка - 34 градуса, 51 мин. и 15 сек. южна ширина.

В началото на юни се показал „Негово величество нос Добра Надежда“ - това име му е дадено от Бартоломеу Диаш (понякога погрешно се твърди, че го бил нарекъл „Нос на бурите“). На 6 юни той издигнал тук своя трети падрао и се отправил на север. На 24 юли 1488 г. вля-

зъл в залива Ангра Пекена, където го очаквал транспортният кораб. От деветте членове на екипажа били оцелели само двама. Диаш прибрал продуктите и изгорил кораба.

През декември 1488 г. експедицията се завърнала в родната Португалия.

Бартоломеу Диаш достигнал почти 13 градуса повече в южна посока от дотогавашното постижение на сънародника му Диогу Кан; заобиколил цялото южно крайбрежие на Африка, открил и картографира с удивителна точност неизвестни по-рано брегове с дължина над 2500 км.

За съжаление крал Жоао II не се решил да използва „добрата надежда“, която донесъл мореплавателят. Станало ясно, че от Лисабон до южния край на Африка има около 10 хиляди километра - и било очевидно, че оттам до Индия предстоят още няколко хиляди. Пътят изглеждал прекалено дълъг. Трябвало да се случи нещо извънредно, за да бъдат изпратени португалски кораби отново по същия маршрут.

Такова събитие се оказало откриването през 1492 г. на новия континент, смятан за „Индия“, от конкурентите - испанските експедиции на Христофор Колумб. Тогава вече станало неизбежно изпращането на нови португалски кораби по пътя, прокаран от Бартоломеу Диаш.

Начело на тази експедиция, която поела към океана на 8 юли 1497 г., застанал Вашку да Гама.

Любомир Атанасов

Величествена красота и сила, непрестанен тътен, милиони пръски вода, които образуват облак от пара и мъгла, и над всичко - ослепителна дъга.

Такава е картината, когато наблюдавате Виктория - един от най-големите водопади в света. На местно наречие той носи едновременно две названия - Моси-оа-Туня, което се превежда като „грохот и дим“, и Чонгуе - „мястото на дъгата“. И двете имена го описват съвсем точно.

Водопадът Виктория се намира на река Замбези - границата между Зимбабве и Замбия. Открит е на 16 ноември 1855 г. от англичанина Дейвид Ливингстън, който съвсем справедливо го нарича „най-забележителното зрелище“ в Африка и му дава името на тогавашната британска кралица Виктория.

Почти по цялото си протежение Замбези е спокойна река, но характерът ѝ се променя рязко, когато базалтовото плато, по което тече, се срива и водата стремително пада надолу, разделена на няколко потока. Височината там е 108 метра. Това е твърде много за водопади с такава широчина - 1700 метра. Отсреща се издигат други базалтови скали, изцяло покрити с тропически гори.

Скоростта и силата на водните потоци се променят в зависимост от сезона. През пролетта, когато нивото на Замбези се вдига, течението ѝ става силно и стремително. При суша водопадът се укротява и в реката се показват островчета. Затова и туристът може да избере какъв иска да го види - буен и мощен или спокоен и кротък.

Водопадът Виктория може да бъде разгледан от няколко точки. Едно от най-подходящите места е мостът, който се нарича „Острието на ножа“ - от него се вижда Източният поток, Главният водопад, както и „Кипящият котел“ - бурно място, където реката прави завои и слиза надолу в дефилето Батока.

Не по-малко удобни места има по железопътния мост над водопада и при „Дървото за наблюдение“. Там може напълно да се оцени Главният

Дивата природа на Зимбабве

водопад в цялата му величествена красота.

Местните власти обаче използват водопада Виктория не само за радост на милионите туристи. Той има и практическо приложение - доставя енергия в много градове на Зимбабве и Замбия.

Разбира се, най-незабравими впечатления се получават, ако се обхване с един поглед целият водопад. За съжаление, това е невъзможно от земята - но ако не сте ограничени финансово, можете да прибегнете до помощта на много местни фирми, предлагащи екскурзии до водопада с вертолети, парапланери и малки частни самолети. Маршрутът на екскурзиите обикновено минава покрай реката и, в допълнение към Виктория,

разкрива още много други красоти в този район.

Друга забележителност на Зимбабве е националният резерват Хванге.

Разположен в западната част на страната, до пустинята Калахари, той представлява огромна зона със запазена естествена природа. Посещават го не само любители на диви животни от цял свят, но също и хора, които желаят да си починат от шума на градовете и да сменят звуците на мегаполисите с пеење на птици, реване на лъвовете и тропот на стада биволи и антилопи.

Хванге е един от най-богатите като природно разнообразие паркове в Южна Африка. Тук живеят повече от сто вида животни. Територията му е обитавана

от множество африкански слонове, както и от най-голямата популация диви кучета. Освен това има жирафи, зебри, различни видове антилопи - куду, орикси, саблерози (конски антилопи) и уникалните ситатунги, които предпочитат блатисти и водни местности. Туристите ги очакват незабравими срещи с лъвовете, носорози и хиени.

Хванге е рай за орнитолозите, тъй като в него може да се наблюдават стотици видове птици. Някои от тях не се срещат вече никъде другаде, освен в този резерват.

Уникална и разнообразна е не само фауната, но и флората на резервата - с хиляди цветя, дървета и храсти.

Паркът се намира на юг от прочутия водопад Виктория - удобно място за различни екскурзии. Най-много се търсят различни видове сафари. Можете да направите както пешеходна екскурзия, така и да се возите из парка в джип. Посетителят трябва непременно да носи фотоапарат, защото има възможност да се направят великолепни снимки.

Също така в резервата може да се почувства - на лагер, хижа или хотел. Ако се настаните в зона до някое малко езеро, през нощта ще може да наблюдавате как дивите животни идват на водопой.

Съседството с пустинята Калахари води до резки промени в температурата, затова посетителите е добре да си носят топли дрехи за нощите и ранните сутрини.

Хванге дълго време е бил ловен терен на кралското семейство - затова денем може да се устрои сафари за лов на диви животни. Цените, в зависимост от обекта на ловуване, започват от 380 долара, но си заслужават заради богатите впечатления и емоции. А за онези, които не желаят да убиват животни, остава да си организират безплатно фотографско сафари.

Туристите също така посещават и близките местни села. Там могат да почувстват с туземците, да слушат африканска музика, да вземат участие в танците, да се запознаят с националния колоритен начин на живот и да си купят ръчно изработени сувенири. Такива разходки е най-добре да се правят заедно с екскурзовод.

Най-подходящият начин да се стигне до този рай за почитателите на дивата природа е летище „Виктория Фолс“ в близост до знаменития водопад, като се използва ежедневните полети от Йоханесбург (Южна Африка).

От летището можете да стигнете до парка с лек екскурзионен самолет, а също с кола или влак до близката гара Дете. В зависимост от избрания транспорт пътуването отнема от 30 минути до два часа.

Велимир Христанов

БОДОРБАНО: Маточина, Амбодича, Газин, Мальк Кунен, Набат, Талот, Нимоти, "Пир", Арт. ОТЕБЕЧО: Ен, лес, Матарешки бодин, Табите, Каменица, "Ола", Козар, Преход, Арапин, Аналит, Сет, Ска, Ино, Ева, Шена, Понечае, кик, Ек, бата, Нике, Он, Бах (Иохан Себастьян), Чет, Ска, Ерсто, Лий (Виван), Ак, Натов (Снас), Тпан, Наргада, Тамат, НАИМ, Ан, ли, Кол, Оса, Бароа, Рис, М'гтик, Кацапов (Милчо), Абк, "Ала", Кам, Акилон, Алас, д'рум, Маран, Али, Инотека, Али ботуш, "Ен", Очет, Витоша, Окон, Яке, Али Бакалова, Иванков (Милчо).

Печат: "Алианс ПРИНТ"

Исполин – в памет на исполините

През тази година Туристическо дружество "Узана" организира до връх Исполин (1523,40 м н.в.) най-високия в Шипченска Стара планина поход-поклонение пред подвига и паметта на онези духовни исполини, отдали живота си за Родината. В него взеха участие 23 членове на дружеството, които на 19 февруари 2017 г. тръгнаха от хижа "Узана" в едноименната местност към върха, за да отбележат 144 г. от гибелта на Апостола, както всяка година. Сякаш за да изпита решимостта им, времето през този ден се разлюти, но нито гъстата мъгла,

нито свирепият вятър, нито вледеняващият гъжд не успяха да разколебят групата.

Традицията се създава преди около 30 години от няколко габровски туристи, които и днес продължават да изкачват върха, за да отдадат почит при кръста, да подновят националния флаг и портрета на Васил Левски, да засвидетелстват уважението си към паметта на загиналите.

Защото народ, който пази паметта за миналото си, има история.

И народ, който тачи паметта на героите си, има бъдеще.

Урок по родолюбие грабна сърцата на ученици от Сандански

По повод 144-годишнината от гибелта на Васил Левски Община Сандански покани младия режисьор и потомък на Христо Ботев - Искрен Красимиров, да проведе атрактивен урок по родолюбие. Пред учениците от град Сандански бе представен нестандартно най-ценният урок – да обичаш Родината и да славим нейните герои.

В препълнената конференционна зала на Интерхотел „Сандански“ заместник-кметът Зорница Органджиева откри урока по родолюбие с думите: „Трябва да сме горди с нашата история и с великите българи.“ Пред портрета на Апостола

първокластници от I ОУ „Климент Охридски“ и II ОУ „Христо Смирненски“ рецитираха стихове за Левски. С много емоция и плам Искрен Красимиров, превъплътен в ролята на Христо Ботев, запозна децата с известни факти от живота и делото на великия революционер. Бяха прожектирани част от филмите за Христо Ботев и Иван Вазов, а в края бе показан и част от филма за Васил Левски, който в момента се снима.

В края на емоционалния урок част от учениците, водени от Искрен Красимиров, облечен в пълна бойна униформа, носейки портрета на Васил Левски и триколяра,

направиха шествие по главната ул. „Македония“. На централния площад в града бе поставен портрет на Апостола.

С голям ентузиазъм и чувство най-малките - първокластниците от II ОУ „Христо Смирненски“, с класен ръководител Емилия Бойчева, преминаха по цялата главна улица с възгласите: „Левски!“, „Ботев!“ и „Ура!“ Всички те, носейки в ръце портрети на Апостола, предизвикаха умиление и радост у всички, които наблюдаваха ученическото шествие, водено от Искрен Красимиров, превъплътен в образа на Ботев.

Албена Бугаринова

„Антарктида - върховете на Тангра планина“

На 28 февруари SOHO и Банско Филм Фест представиха „Академия за пътешественици“ - цикъл от презентации, лекции и медицински семинари, свързани с пътешествията и постиженията на българи по света.

На първото издание в Зелената къща гостуваха двама от най-добрите български алпинисти - Николай Петков и Дойчин Боянов, които споделиха своите снежни приключения непосредствено след завръщането си от антарктическата експедиция "Върховете на Тангра планина". Те са първите, стъпили на три върха с български имена, изкачвайки недокоснати досега върхове

в главното било на Тангра планина. Показан бе видеоматериал за направата на филм за извършените геодезически измервания на характерни точки от релефа. Гостите научиха как се стига до Белия континент, къде се намират новите български върхове на остров Ливингстън, през какви снежно-ледени препятствия са преминали алпинистите и какви симпатични животни могат да срещнете сред бялата приказка.

Организатори на събитието са SOHO - Арт коуъркинг пространство в центъра на София, и Банско Филм Фест - Международен фестивал за екстремно и планинарско кино.

Туристи ветерани от четири града на празник в гр. Елена

В балканския град Елена се събраха близо 90 туристи ветерани от клубовете в града, Лясковец, Велико Търново и Горна Оряховица. Поводът бе празникът Трифон Зарезан, а традицията да си гостуват ветераните в туризма от тези градове е от 15 години насам.

Както му прилича на този ден, лозите за-

ряза представител от Лясковец – града, прочут от незапомнени времена с лозарството и винарството. Дългогодишният председател на местния туристически клуб Христо Крачков изпълни ритуала и пусна бъклицата сред гостите, пълна с неговото вино от грузинско грозде, хамбургски мискет и малко

тамянка.

След това ветераните се събраха на тържествен обяд да почетат свети Трифон, да се повеселят с песни и закачки, пък и да си спомнят за лудите млади години, когато за любовта е нямало специален ден, но е вълнувала силно сърцата им.

Мария Симеонова

Дарителска кампания на Българския туристически съюз

Да възстановим заедно хижа „Богдан“

Построена преди 75 години от копривщенските туристи, хижа „Богдан“ е най-близкият подслон до средногорския връх със същото име. Преди 20 години тя изгаря, а това означава, че всички планинари и любители на природата, които минават през района на хижата, виждат само

руини.

Затова ние ви призоваваме:

нека съберем 100 000 лв., за да изградим хижата.

Нека продължим традицията, според която от зората на организираното туристическо движение хижите са се строили изцяло с дарения и доброволен труд.

НАЧИНИТЕ ДА ПОМОГНЕТЕ СА:

Като дарите средства в Централата на БТС или с пощенски запис на адрес: София, бул. „Васил Левски“ № 75, 5-и етаж, Пощенска кутия 427 в Централна поща, както и с доброволчески труд.

Дарителската кампания се осъществява с помощта на ФПББ по програма „Да постигнем повече“, финансирана от фондация „Америка за България“.